Europeiska unionens
officiella tidning

SV
L-serien

2026/2280

15.10.2026

# EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2026/2280

**av den 7 oktober 2026**

**om inrättande av ett gemensamt system för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i unionen och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG, rådets direktiv 2001/40/EG och rådets beslut 2004/191/EG**

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING,

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 79.2 c,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ([1]),

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ([2]), och

av följande skäl:

(1) I egenskap av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa bör unionen ha en gemensam politik för återvändande av tredjelandsmedborgare som inte har rätt att vistas i unionen. En effektiv återvändandepolitik är en viktig del av ett trovärdigt system för migrationshantering.

(2) Genom denna förordning inrättas ett gemensamt system för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (*tredjelandsmedborgare vars vistelse är olaglig*) på grundval av ett gemensamt förfarande för återvändande, effektivt samarbete med tredjeländer, skyldigheter för tredjelandsmedborgare vars vistelse är olaglig, en uppsättning verktyg för hantering av effektiva återvändanden, inbegripet åtgärder som ger incitament till återvändande, och samarbete mellan medlemsstaterna.

(3) I enlighet med artikel 72 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) påverkar denna förordning inte medlemsstaternas ansvar för att upprätthålla lag och ordning och skydda den inre säkerheten.

(4) Ett gemensamt system för effektiv hantering av återvändandet av tredjelandsmedborgare vars vistelse är olaglig bör inrättas för att bidra till genomförandet av den övergripande strategi som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1351 ([3]). Det gemensamma systemet bör bygga på integrerat beslutsfattande för att säkerställa samstämmigheten och effektiviteten i de insatser som görs och de åtgärder som vidtas av unionen och dess medlemsstater inom ramen för deras respektive befogenheter.

([1]) EUT C, C/2026/33, 16.1.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/33/oj.
([2]) Europaparlamentets ståndpunkt av den 17 juni 2026 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 1 oktober 2026.
([3]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1351 av den 14 maj 2024 om asyl- och migrationshantering, om ändring av förordningarna (EU) 2021/1147 och (EU) 2021/1060 och om upphävande av förordning (EU) nr 604/2013 (EUT L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj).

(5) Europeiska rådet har konsekvent betonat vikten av beslutsamma åtgärder på alla nivåer för att underlätta, öka och påskynda återvändanden från unionen. I oktober 2024 uppmanade Europeiska rådet kommissionen att snarast lägga fram ett nytt lagstiftningsförslag.

(6) I de strategiska riktlinjerna för lagstiftningsprogrammet och den operativa programplaneringen på området för frihet, säkerhet och rättvisa, som antogs av rådet (rättsliga och inrikes frågor) den 12 december 2024, påpekades att en framgångsrik återvändandepolitik är en hörnsten i ett övergripande och trovärdigt asyl- och migrationssystem i unionen. I de strategiska riktlinjerna efterlystes för detta ändamål utveckling och genomförande av en mer beslutsam och övergripande strategi för återvändande genom en brådskande uppgradering av den rättsliga ramen.

(7) En effektiv återvändandepolitik bör säkerställa samstämmighet med migrations- och asylpakten och bidra till dess integritet, och den bör även bidra till att hantera olaglig invandring till unionen och förhindra otillåtna förflyttningar mellan medlemsstaterna som företas av tredjelandsmedborgare vars vistelse är olaglig, samtidigt som de grundläggande rättigheterna respekteras.

(8) Unionen och dess medlemsstater har ökat sina ansträngningar för att effektivisera återvändandepolitiken. Trots dessa ansträngningar svarar den befintliga rättsliga ramen, som består av rådets direktiv 2001/40/EG ([4]) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG ([5]), inte längre mot behoven i unionens migrationspolitik och de lagstiftningsmässiga och operativa behoven när det gäller att säkerställa effektiva återvändanden. Sedan direktiv 2008/115/EG antogs 2008 har området för frihet, säkerhet och rättvisa och unionens migrationspolitik förändrats avsevärt. Unionsrätten på migrationsområdet har gått från lagstiftning som fastställer miniminormer till lagstiftning som syftar till att föra medlemsstaternas praxis närmare varandra. Kommissionen försökte 2018 att reformera återvändandereglerna genom sitt förslag till omarbetning av direktiv 2008/115/EG. Kommissionen har också försökt stödja medlemsstaterna när det gäller att utnyttja den flexibilitet som föreskrivs i direktiv 2008/115/EG genom kommissionens rekommendationer (EU) 2017/2338 ([6]) och (EU) 2023/682 ([7]). Gränserna för den nuvarande rättsliga ramen har dock nåtts.

(9) Ett robust gemensamt förfarande för effektivt återvändande bör inrättas för att säkerställa att tredjelandsmedborgare som inte, eller inte längre, uppfyller villkoren för inresa, vistelse eller bosättning på medlemsstaternas territorium utan oskäligt dröjsmål återvänder på ett humant och hållbart sätt, med full respekt för de grundläggande rättigheterna och internationell rätt. Tydliga och transparenta regler som är tillämpliga i alla medlemsstater bör skapa förutsägbarhet för den berörda tredjelandsmedborgaren och de behöriga myndigheterna. Det är viktigt att förenkla, underlätta och påskynda återvändandeförfarandena och säkerställa att återvändande inte obstrueras, inbegripet genom otillåtna förflyttningar till andra medlemsstater.

([4]) Rådets direktiv 2001/40/EG av den 28 maj 2001 om ömsesidigt erkännande av beslut om avvisning eller utvisning av medborgare i tredje land (EUT L 149, 2.6.2001, s. 34, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/40/oj)

([5]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG av den 16 december 2008 om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (EUT L 348, 24.12.2008, s. 98, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/115/oj).

([6]) Kommissionens rekommendation (EU) 2017/2338 av den 16 november 2017 om upprättande av en gemensam ”Handbok om återvändande” som ska användas av medlemsstaternas behöriga myndigheter när de utför uppgifter i samband med återvändande (EUT L 339, 19.12.2017, s. 83, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2017/2338/oj).

([7]) Kommissionens rekommendation (EU) 2023/682 av den 16 mars 2023 om ömsesidigt erkännande av beslut om återvändande och om påskyndande av återvändanden vid genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG (EUT L 86, 24.3.2023, s. 58, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/682/oj).

(10) Tillämpningen av reglerna i denna förordning bör inte påverka reglerna om tillgång till internationellt skydd i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1348 ([8]). När så är relevant kompletteras reglerna i den här förordningen av de särskilda regler i förordning (EU) 2024/1348 som länkar samman negativa asylbeslut och beslut om återvändande vad gäller utfärdande av dem och rättsmedel mot dem, samt av det gränsförfarande för återvändande som anges i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1349 ([9]).

(11) Denna förordning respekterar tredjelandsmedborgares grundläggande rättigheter och iakttar de principer som erkänns särskilt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*) och Genèvekonventionen om flyktingars rättsliga ställning av den 28 juli 1951, kompletterad genom New York-protokollet av den 31 januari 1967 (*Genèvekonventionen*). Den bör tillämpas i enlighet med stadgan, allmänna unionsrättsliga principer och tillämplig internationell rätt.

(12) Principen om *non-refoulement* och det förbud mot kollektiv utvisning som föreskrivs i artikel 19 i stadgan bör iakttas. I enlighet med den artikeln får ingen avlägsnas, utvisas eller utlämnas till ett tredjeland där han eller hon löper en allvarlig risk att utsättas för dödsstraff, tortyr eller andra former av omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.

(13) Den medlemsstat på vars territorium en tredjelandsmedborgare som vistas olagligt upptäcks är ansvarig för att säkerställa att han eller hon återvänder.

(14) Den domstol som av medlemsstaten utsetts som behörig enligt nationell rätt bör ansvara för det rättsmedel genom vilket ett beslut om återvändande, ett inreseförbud och ett beslut om avlägsnande kan överklagas. Efterlevnaden av de krav som följer av principen om *non-refoulement* bör verifieras om uppgifter i den ärendeakt som lämnats för kännedom till den domstol som enligt nationell rätt utsetts som behörig för rättsmedlet mot beslutet om återvändande eller beslutet om avlägsnande, såsom de kompletterats eller förtydligats efter kontradiktoriska förfaranden, tyder på att principen om *non-refoulement* kan ha åsidosatts.

(15) Utan att det påverkar tillämpningen av rätten till ett effektivt rättsmedel enligt artikel 47 i stadgan, som säkerställer att tredjelandsmedborgare kan överklaga tidsfristen för avresa eller avsaknaden av en sådan i beslutet om återvändande, bör den del av beslutet om återvändande som ålägger eller fastställer en skyldighet att lämna medlemsstaternas territorium inte påverkas av att tidsfristen för avresa upphävs eller återkallas.

(16) Vid avlägsnande bör de myndigheter som utsetts som behöriga enligt nationell rätt verifiera efterlevnaden av principen om *non-refoulement* på grundval av en individuell bedömning med beaktande av alla relevanta omständigheter. Den berörda tredjelandsmedborgaren bör så snart som möjligt, och före sitt avlägsnande, lämna underbyggd information rörande sina personliga omständigheter. Det bör vara möjligt att förlita sig på en befintlig bedömning av alla relevanta omständigheter som gjorts i tidigare skeden av förfarandet eller inom ramen för tidigare förfaranden. Eventuella relevanta förändringar i omständigheterna och nya uppgifter som styrker en risk för *refoulement* bör undersökas, även för att fastställa huruvida de är underbyggda och inte anses vara framlagda av den berörda tredjelandsmedborgaren enbart för att försena eller hindra avlägsnandet.

([8]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1348 av den 14 maj 2024 om upprättande av ett gemensamt förfarande för internationellt skydd i unionen och om upphävande av direktiv 2013/32/EU (EUT L, 2024/1348, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj).

([9]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1349 av den 14 maj 2024 om inrättande av ett gränsförfarande för återvändande och om ändring av förordning (EU) 2021/1148 (EUT L, 2024/1349, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1349/oj).

(17) Medlemsstaterna får hänvisa tredjelandsmedborgare som uppger att ett avlägsnande skulle strida mot principen om *non-refoulement* till ett lämpligt förfarande, inbegripet asylförfarandet i enlighet med förordning (EU) 2024/1348. Medlemsstaterna får även hänvisa sådana tredjelandsmedborgare till lämpligt förfarande när de myndigheter som enligt nationell rätt utsetts som behöriga får kännedom om relevanta indikationer på att avlägsnandet skulle strida mot principen om *non-refoulement*.

(18) Medlemsstaterna behöver kunna samarbeta mer flexibelt, inbegripet genom nya bilaterala avtal eller överenskommelser, och på ett mer målinriktat sätt, för att främja effektiva återvändanden till tredjeländer.

(19) När det har fastställts att en tredjelandsmedborgare inte uppfyller, eller inte längre uppfyller, villkoren för inresa, vistelse eller bosättning på medlemsstaternas territorium bör ett beslut om återvändande utfärdas skyndsamt på grundval av en individuell bedömning med beaktande av alla relevanta fakta och omständigheter. I beslutet om återvändande bör tredjelandsmedborgarens skyldighet att lämna medlemsstaternas territorium anges. Det bör inte krävas att det i beslutet om återvändande fastställs ett återvändandeland. Återvändandelandet bör fastställas senast före avlägsnandet och kan fastställas antingen i beslutet om återvändande eller i ett annat beslut om avlägsnande som är separat i förhållande till beslutet om återvändande. Om det föreligger hinder för avlägsnande bör det inte vara uteslutet att utfärda ett beslut om återvändande, men avlägsnandet bör skjutas upp. Om det vid tidpunkten för utfärdandet av beslutet där återvändandelandet fastställs fortfarande är möjligt att tredjelandsmedborgaren kommer att avlägsnas till ett av flera återvändandeländer, inbegripet på grund av dubbelt eller flerfaldigt medborgarskap, kan alla dessa återvändandeländer fastställas i det beslutet. Rätten till ett effektivt rättsmedel enligt artikel 47 i stadgan ska vara säkerställd med avseende på alla återvändandeländer som fastställs i beslutet. Om den behöriga myndigheten genomför avlägsnandet bör tredjelandsmedborgaren under alla omständigheter i tillräckligt god tid före avlägsnandet informeras om det återvändandeland till vilket han eller hon kommer att avlägsnas.

(20) Denna förordning bör inte hindra medlemsstaterna från att föreskriva andra skäl för att med stöd av nationell rätt skjuta upp avlägsnandet för specifika grupper av tredjelandsmedborgare.

(21) Tredjelandsmedborgare som är skyldiga att lämna medlemsstaternas territorium bör ha det primära ansvaret för att lämna territoriet.

(22) Det är nödvändigt att säkerställa att de väsentliga delarna av ett beslut om återvändande som utfärdats av en medlemsstat förs in i en europeisk återvändandeorder, i form av ett särskilt formulär, som inrättas genom denna förordning och görs tillgänglig i Schengens informationssystem tillsammans med registreringen om återvändande. Den europeiska återvändandeordern bör i sin tur stödja erkännande och verkställighet av verkställbara beslut om återvändande och beslut om avlägsnande som utfärdats av en annan medlemsstat om tredjelandsmedborgaren utan tillstånd förflyttar sig till en annan medlemsstat.

(23) Om en tredjelandsmedborgare som befinner sig på en medlemsstats territorium är föremål för ett verkställbart beslut om återvändande som utfärdats av en annan medlemsstat bör erkännande och verkställighet av beslut om återvändande underlätta och påskynda återvändandeprocessen på grundval av ökat samarbete och ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna. Sådant erkännande och sådan verkställighet kan också bidra till att avskräcka från irreguljär migration och motverka otillåtna förflyttningar inom unionen samt begränsa förseningar i återvändandeprocessen. Rättsmedel mot beslutet om återvändande bör utövas endast i den utfärdande medlemsstaten.

(24) Erkännandet av ett beslut om återvändande eller ett beslut om avlägsnande på grundval av den information som finns tillgänglig i den europeiska återvändandeordern bör inte utgöra en akt eller ett beslut. Ett icke-erkännande av ett beslut om återvändande eller ett beslut om avlägsnande bör inte heller utgöra ett en akt eller ett beslut.

(25) Om en medlemsstat överväger att erkänna och verkställa ett verkställbart beslut om återvändande eller ett beslut om avlägsnande utfärdat av en annan medlemsstat (ömsesidigt erkännande) skulle följande faktorer kunna vägleda medlemsstaten när den identifierar situationer där ömsesidigt erkännande inte bör tillämpas och där den istället bör utfärda ett eget beslut om återvändande. Sådana situationer skulle kunna inbegripa fall där verkställighet skulle strida mot allmän ordning i den verkställande medlemsstaten, inbegripet när det gäller återvändande av vissa kategorier av tredjelandsmedborgare, såsom ensamkommande barn och offer för människohandel, för vilka nationell rätt föreskriver en högre skyddsnivå, fall där det skulle gå snabbare att utfärda ett nytt beslut om återvändande, fall där den information som finns tillgänglig i den europeiska återvändandeordern är ofullständig, fall där tredjelandsmedborgaren har överklagat beslutet om återvändande i den utfärdande medlemsstaten, fall där tredjelandsmedborgaren ska avlägsnas till ett annat återvändandeland än vad som fastställts i den utfärdande medlemsstatens beslut om återvändande eller beslut om avlägsnande eller fall där inget återvändandeland fastställts i beslutet om återvändande.

(26) I syfte att förbereda stegen mot obligatoriskt ömsesidigt erkännande bör kommissionen och relevanta unionsbyråer, såsom Europeiska unionens byrå för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa (eu-Lisa), inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1726 ([10]), vid behov stödja medlemsstaterna, inbegripet genom att identifiera de arrangemang och anpassningar som behövs för att säkerställa automatiserad hantering av den europeiska återvändandeordern.

(27) Senast på dagen för antagandet av den genomförandeakt genom vilken den europeiska återvändandeordern inrättas bör medlemsstaterna, kommissionen och relevanta unionsbyråer, såsom eu-Lisa, börja införa rättsliga och tekniska arrangemang för att säkerställa att den europeiska återvändandeordern kan göras tillgänglig via Schengens informationssystem.

(28) Senast den 17 oktober 2029 bör kommissionen utvärdera genomförandet av ömsesidigt erkännande, särskilt med avseende på huruvida de rättsliga och tekniska arrangemangen för att göra den europeiska återvändandeordern tillgänglig via Schengens informationssystem i enlighet med denna förordning har införts av medlemsstaterna och är ändamålsenliga, huruvida de rättsliga och tekniska arrangemangen för att säkerställa automatiserad hantering av den europeiska återvändandeordern i enlighet med denna förordning har införts av medlemsstaterna, effektiviteten av erkännandet och verkställigheten av beslut om återvändande och beslut om avlägsnande samt belastningen på de nationella rättsliga och administrativa systemen till följd därav och resultaten av relevant utbildning och pilotprojektverksamhet.

(29) På grundval av utvärderingen av genomförandet av ömsesidigt erkännande bör kommissionen vid behov lägga fram lagstiftningsförslag, inbegripet eventuella riktade ändringar för att säkerställa effektiva återvändanden, i syfte att införa obligatoriskt ömsesidigt erkännande och obligatorisk verkställighet av verkställbara beslut om återvändande och beslut om avlägsnande som utfärdats av en annan medlemsstat. Om kommissionen inte lägger fram något förslag bör den redogöra för skälen till detta.

(30) Verkningarna av nationella återvändandeåtgärder bör även i fortsättningen ges en unionsdimension genom införande av ett inreseförbud som förbjuder inresa och vistelse på alla medlemsstaters territorium. Inreseförbudets varaktighet bör fastställas med vederbörlig hänsyn till alla relevanta omständigheter i det enskilda fallet. När det under utresekontroller vid de yttre gränserna upptäcks att en tredjelandsmedborgare vistas olagligt i medlemsstaterna kan det vara lämpligt att utfärda ett inreseförbud för att förhindra framtida förnyade inresor och därmed minska risken för olaglig invandring utan att förhindra en skyndsam avresa för den tredjelandsmedborgaren.

([10]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1726 av den 14 november 2018 om Europeiska unionens byrå för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa (eu-LISA), om ändring av förordning (EG) nr 1987/2006 och rådets beslut 2007/533/RIF och om upphävande av förordning (EU) nr 1077/2011 (EUT L 295, 21.11.2018, s. 99, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1726/oj).

(31) Tredjelandsmedborgare som inte har fullgjort skyldigheten att lämna medlemsstaternas territorium eller som inte beviljats en tidsfrist för avresa kan avlägsnas med hjälp av tvångsåtgärder. Skärpta regler om avlägsnande bör syfta till att säkerställa direkta och omedelbara konsekvenser om tredjelandsmedborgaren underlåter att avresa vid eller före utgången av tidsfristen för avresa och till att förhindra otillåtna förflyttningar inom unionen och säkerhetsrisker. Om det inte finns några skäl att anta att frivilligt återvändande skulle undergräva syftet med ett återvändandeförfarande bör det vara möjligt för samarbetsvilliga tredjelandsmedborgare att även fortsättningsvis återvända främst genom frivilligt återvändande. Tvångsåtgärder bör vara underställda proportionalitetsprincipen och effektivitetsprincipen med avseende på använda medel och eftersträvade mål.

(32) Eftersom denna förordning är tillämplig endast på tredjelandsmedborgare vars vistelse i unionen är olaglig påverkar den inte rådgivning om återvändande och återintegrering och andra program till stöd för frivilliga återvändanden och återintegrering av tredjelandsmedborgare som vistas lagligt i unionen.

(33) Gemensamma regler är nödvändiga för att säkerställa att tredjelandsmedborgare vars vistelse är olaglig och som utgör en säkerhetsrisk effektivt identifieras och skyndsamt återvänder. Det är nödvändigt att säkerställa att relevanta kontroller utförs för att identifiera och flagga tredjelandsmedborgare som utgör säkerhetsrisker, inbegripet med hjälp av det screeningförfarande som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 ([11]). Tredjelandsmedborgare som utgör en säkerhetsrisk bör som huvudregel avlägsnas, och det bör vara möjligt att avvika från de allmänna reglerna för att föreskriva längre inreseförbud eller inreseförbud på obestämd tid och för att föreskriva längre förvarsperioder samt att avvika från användningen av särskilda förvarsanläggningar, så att de som hotar medlemsstaternas säkerhet skyndsamt avlägsnas.

(34) Nya regler bör utöka medlemsstaternas möjligheter att säkerställa återvändanden till tredjeländer med hjälp av ytterligare verktyg. Det bör vara möjligt att ingå särskilda avtal eller överenskommelser med tredjeländer i syfte att ge medlemsstaterna fler alternativ för återvändande, på villkor att det berörda tredjelandet respekterar internationella människorättsnormer och, i händelse av avlägsnande, principen om *non-refoulement*. Brister när det gäller specifika delar av tredjelandets territorium eller identifierbara kategorier av personer bör inte hindra ingåendet av ett sådant avtal eller en sådan överenskommelse, förutsatt att det finns tillräckliga garantier för att säkerställa full respekt för rättigheterna för de tredjelandsmedborgare som berörs av ett sådant avtal eller en sådan överenskommelse. I avtalet eller överenskommelsen bör särskilt fastställas de förfaranden som är tillämpliga på återvändandet, villkoren för vistelsen i det berörda landet, parternas respektive skyldigheter och ansvarsområden enligt avtalet eller överenskommelsen och konsekvenserna vid överträdelser av avtalet eller överenskommelsen. Om ett avtal eller en överenskommelse innefattar ett vidare återvändande från tredjelandet bör avtalet eller överenskommelsen dessutom ange konsekvenserna för det fall att det vidare återvändandet inte är möjligt, parternas respektive skyldigheter och ansvarsområden enligt avtalet eller överenskommelsen, konsekvenserna vid en betydande förändring som har en negativ inverkan på situationen i tredjelandet samt ett oberoende övervakningsorgan eller en oberoende övervakningsmekanism för att utvärdera genomförandet av avtalet eller överenskommelsen. Ett sådant avtal eller en sådan överenskommelse skulle utgöra tillämpning av unionsrätten i den mening som avses i artikel 51.1 i stadgan.

(35) I en situation där en medlemsstat förhandlar om ett avtal eller en överenskommelse för tillämpningen av denna förordning med ett av unionens angränsande tredjeländer bör de medlemsstater som har en gemensam gräns med det tredjelandet, vid en lämplig tidpunkt innan det berörda avtalet eller den berörda överenskommelsen ingås, underrättas om dessa förhandlingar, med full respekt för den princip om lojalt samarbete som fastställs i artikel 4.3 i EU-fördraget, för att säkerställa att legitima intressen i samband med förvaltningen av de berörda medlemsstaternas yttre gränser och inre säkerhet skyddas i tillräcklig utsträckning. När medlemsstaterna har ingått ett avtal eller en överenskommelse med ett tredjeland bör de vara skyldiga att underrätta kommissionen och övriga medlemsstater om avtalet eller överenskommelsen innan avtalet eller överenskommelsen börjar tillämpas provisoriskt eller träder i kraft, beroende på vilket som inträffar först. För att undvika bristande efterlevnad av unionsrätten och för att ytterligare öka insynen när det gäller avtal eller överenskommelser mellan medlemsstaterna och tredjeländer kan medlemsstaterna dessutom, på frivillig basis, hålla kommissionen och övriga medlemsstater underrättade om framstegen i förhandlingarna med ett tredjeland om avtal eller överenskommelser som bemyndigats inom ramen för denna förordning, innan parterna har nått en slutlig överenskommelse, inbegripet i syfte att inhämta kommissionens bedömning av huruvida planerade avtal eller överenskommelser som är föremål för förhandlingar är förenliga med unionsrätten.

([11]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 av den 14 maj 2024 om införande av screening av tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna och om ändring av förordningarna (EG) nr 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/817 (EUT L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj).

(36) Ett välfungerande Schengenområde utan inre gränser förutsätter att medlemsstaterna tillämpar det berörda regelverket på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Genom rådets förordning (EU) 2022/922 ([12]) inrättas en utvärderings- och övervakningsmekanism för att kontrollera tillämpningen av Schengenregelverket, inbegripet när det gäller effektivt återvändande av tredjelandsmedborgare vars vistelse är olaglig och respekten för de grundläggande rättigheterna.

(37) Medlemsstaterna bör sätta barnets bästa i främsta rummet när de tillämpar återvändandeförfaranden, i enlighet med artikel 24 i stadgan och FN:s konvention om barnets rättigheter från 1989. Vid bedömningen av barnets bästa bör medlemsstaterna särskilt ta vederbörlig hänsyn till den underårigas välbefinnande och sociala utveckling på kort, medellång och lång sikt, säkerhets- och trygghetshänsyn och den underårigas egna synpunkter i enlighet med hans eller hennes ålder och mognad, inbegripet hans eller hennes bakgrund. Ensamkommande barn bör vägledas av en företrädare eller en person som utsetts att värna om barnets bästa genom alla steg i återvändandeprocessen.

(38) Om det finns skäl att betvivla att tredjelandsmedborgaren är underårig bör den behöriga myndigheten kunna göra en åldersbedömning av den berörda personen i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt. Det bör vara möjligt för den behöriga myndigheten att förlita sig på åldersbedömningar som genomförts inom ramen för tidigare förfaranden. För att säkerställa samstämmighet i migrationshanteringen i unionen kan behöriga myndigheter ta det förfarande som föreskrivs i förordning (EU) 2024/1348 i beaktande.

(39) För att öka effektiviteten i återvändandeförfarandet bör tydliga skyldigheter för tredjelandsmedborgare fastställas. Tredjelandsmedborgare bör vara skyldiga att lämna medlemsstaternas territorium och att samarbeta med myndigheterna under hela återvändandeförfarandet. Tredjelandsmedborgare bör förbli tillgängliga och nåbara för de behöriga myndigheterna och lämna all information som är relevant för förberedelserna och genomförandet av återvändandet. De bör inte heller obstruera avlägsnandet, vare sig fysiskt eller verbalt. För att det ska anses vara fråga om verbal obstruktion bör den berörda tredjelandsmedborgarens agerande vara av en art eller ett slag som utgör något mer än bara en ren invändning. Det bör främst vara tredjelandsmedborgarens ansvar att fastställa sin identitet samt införskaffa och tillhandahålla de resehandlingar som är nödvändiga för återvändandet. Om skyldigheterna att lämna medlemsstaternas territorium och att samarbeta inte efterlevs bör detta få effektiva, avskräckande och proportionella konsekvenser, och de behöriga myndigheterna bör vidta relevanta åtgärder för att säkerställa återvändande, inbegripet genom utredningsåtgärder, i tillämpliga fall. Tredjelandsmedborgare som inte kan avlägsnas, inbegripet på grund av principen om *non-refoulement* eller på grund av deras bristande samarbete med de behöriga myndigheterna, bör inte vara undantagna från att åläggas allmänna skyldigheter, inbegripet skyldigheten att stanna kvar inom ett visst område, boendeskyldigheten och anmälningsskyldigheten. Konsekvenserna av bristande efterlevnad av skyldigheten att samarbeta bör inbegripa exempelvis nedsättning av förmåner och bidrag som beviljas i enlighet med nationell rätt eller beslagtagande av resehandlingar.

(40) Denna förordning påverkar inte skyldigheter och åtgärder som inte har samband med återvändande eller bestämmelser om sociala förmåner enligt nationell rätt.

(41) Denna förordning bör inte påverka medlemsstaternas möjlighet att i tillämpliga fall ålägga straffrättsliga påföljder, inbegripet fängelsestraff, i enlighet med nationell straffrätt för tredjelandsmedborgare som omfattas av denna förordning.

(42) För att garantera ett effektivt skydd för de berörda personernas rättigheter bör det införas rättsmedel mot beslut som rör återvändande. Nödvändig rättshjälp bör på begäran göras tillgänglig vid överklagande eller prövning vid domstol, utan att det påverkar möjligheten att begränsa tillgången till rättsligt bistånd och biträde.

([12]) Rådets förordning (EU) 2022/922 av den 9 juni 2022 om inrättande och användning av en utvärderings- och övervakningsmekanism för att kontrollera tillämpningen av Schengenregelverket och om upphävande av förordning (EU) nr 1053/2013 (EUT L 160, 15.6.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/922/oj).

(43) För att säkerställa rätten till ett effektivt rättsmedel och en opartisk domstol innefattar rättsligt bistånd och biträde förberedelserna av ett överklagande eller en begäran om prövning, inbegripet utarbetande av de inlagor som krävs enligt nationell rätt och, vid en muntlig förhandling, deltagande i den förhandlingen i domstol.

(44) Begreppet domstol är ett unionsrättsligt begrepp, såsom det tolkats av Europeiska unionens domstol. Det begreppet, tillsammans med andra faktorer, kan endast avse en myndighet som agerar som tredje part i förhållande till den myndighet som har fattat det beslut som är föremål för förfarandet. Denna myndighet bör utöva dömande verksamhet, och det är inte avgörande huruvida den betecknas som domstol enligt nationell rätt. Denna förordning bör inte påverka medlemsstaternas behörighet att organisera sina nationella domstolssystem och fastställa antalet överklagandeinstanser. Om det enligt nationell rätt finns möjlighet att ge in ytterligare överklaganden mot ett avgörande i ett första eller ett efterföljande beslut om överklagande, och ett sådant överklagande har getts in, bör avlägsnandet inte skjutas upp, såvida inte tredjelandsmedborgaren begär att avlägsnandet ska skjutas upp och en domstol beslutar att bevilja detta, med vederbörlig hänsyn till de specifika omständigheterna i det enskilda fallet. Detta bör inte påverka tillämpningen av nationell rätt som föreskriver att sådana rättsmedel har suspensiv verkan.

(45) För att effektivisera återvändandeförfarandena och samtidigt säkerställa respekten för rätten till ett effektivt rättsmedel i enlighet med artikel 47 i stadgan bör beslut om återvändande i möjligaste mån överklagas till en enda rättslig nivå. Reglerna i denna förordning avseende överklaganden och avseende uppskjutande av verkställigheten av beslut bör vara förenliga med rätten till ett effektivt rättsmedel enligt artikel 47 i stadgan.

(46) Även om det i denna förordning inte föreskrivs någon automatisk suspensiv verkan av ett överklagande bör medlemsstaterna, i full överensstämmelse med artikel 47 i stadgan, säkerställa att den behöriga domstolen i första instans kan skjuta upp avlägsnandet innan beslutet om återvändande eller beslutet om avlägsnande verkställs. En tredjelandsmedborgare bör kunna lämna in en begäran om uppskjutande av verkställigheten av ett beslut om återvändande eller ett beslut om avlägsnande, såvida det inte i nationell rätt också föreskrivs en möjlighet för den behöriga domstolen att skjuta upp verkställigheten *ex officio*. Detta bör inte påverka medlemsstaternas möjlighet att föreskriva en automatisk suspensiv verkan av ett överklagande enligt nationell rätt. För att undvika att det görs flera bedömningar av risken för ett åsidosättande av principen om *non-refoulement* bör man förlita sig på alla uppgifter i ärendeakten, särskilt tidigare bedömningar, inbegripet sådana som gjorts i samband med ett asylförfarande när så är relevant.

(47) Medlemsstaterna bör få de verktyg som krävs för att säkerställa ett snabbt och effektivt återvändande, inbegripet åtgärder som utgör konsekvenser av bristande efterlevnad och incitament till efterlevnad av skyldigheterna att lämna medlemsstaternas territorium och att samarbeta, samt åtgärder för att förebygga risken för avvikande. Avvikande inbegriper ageranden såsom att lämna medlemsstaternas territorium utan tillstånd från de behöriga myndigheterna, av skäl som inte ligger utanför tredjelandsmedborgarens kontroll. Utan att medlemsstaternas rätt att fastställa ytterligare åtgärder och kriterier i nationell rätt begränsas bör gemensamma regler harmonisera krav som rör skyldigheten att samarbeta och kriterierna för att fastställa en risk för avvikande. Sådana gemensamma regler bör också säkerställa att förvar och alternativ till förvar tillämpas i medlemsstaterna så att återvändandeprocessen hanteras effektivt.

(48) Det bör vara möjligt att besluta om förvar när det är proportionerligt och nödvändigt, efter en individuell bedömning i varje enskilt fall, för enbart återvändandeändamål, inbegripet förberedelser av återvändande, återtagande eller genomförande av ett avlägsnande. Myndigheterna bör agera med tillbörlig aktsamhet, och förvarsperioden bör pågå under så kort som möjligt och bör i allmänhet inte överstiga 24 månader i en viss medlemsstat. I fall där tredjelandsmedborgare vars vistelse är olaglig avviker till en annan medlemsstat bör tidigare förvarsperioder inte beaktas vid beräkningen av den maximala förvarsperioden. Förvarsperioder enligt andra förordningar eller direktiv, som inte rör återvändandeförfarandet, bör inte inkluderas vid beräkningen av den maximala förvarsperioden. Särskilda behov som framgår av sårbarhetsbedömningar bör tillgodoses under förvaret. När förvar av underåriga föreskrivs i nationell rätt bör barnets bästa komma i främsta rummet. Andra mindre ingripande alternativ till förvar bör användas när de kan tillämpas effektivt på tredjelandsmedborgare vars vistelse är olaglig.

(49) Om en tredjelandsmedborgare vars vistelse är olaglig har hållits i förvar under en period på 24 månader bör medlemsstaterna under vissa omständigheter ha möjlighet att hålla honom eller henne i förvar under ytterligare perioder, vilka tillsammans inte får överstiga 6 månader totalt, om det föreligger en risk för avvikande och förändringar i omständigheterna tyder på rimliga utsikter till ett avlägsnande till följd av att ny viktig information framkommit. Beslutet om förvar bör fattas i enlighet med principerna om nödvändighet och proportionalitet, och förvaret bör pågå under så kort tid som möjligt.

(50) Återvändande tredjelandsmedborgare som utgör en säkerhetsrisk kräver särskilda åtgärder som syftar till att skydda andras rättigheter och friheter. Det bör därför vara möjligt att hålla sådana tredjelandsmedborgare i förvar under en period som är längre än 24 månader. Sådant förvar bör vara förenligt med proportionalitetsprincipen.

(51) Tredjelandsmedborgare som hålls i förvar bör behandlas humant och värdigt med respekt för deras grundläggande rättigheter och i enlighet med internationell och nationell rätt, med beaktande av de praktiska riktlinjerna från Europarådets kommitté till förhindrande av tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Förvar bör som allmän regel ske i särskilda förvarsanläggningar eller särskilda avdelningar av andra anläggningar. När en medlemsstat inte kan sörja för en sådan anläggning bör det vara möjligt att använda fängelseanläggningar, varvid sådana tredjelandsmedborgare i möjligaste mån hålls avskilda från ordinarie intagna. Det bör vara möjligt att låta tredjelandsmedborgare som utgör en säkerhetsrisk omfattas av förstärkta säkerhetsarrangemang inom förvarsanläggningar.

(52) De skäl för förvar som anges i denna förordning påverkar inte andra skäl för förvar, inbegripet skäl för frihetsberövande inom ramen för straffrättsliga förfaranden, som är tillämpliga enligt nationell rätt.

(53) Varje stats skyldighet att återta sina egna medborgare utgör en grundläggande princip för staters suveränitet och internationellt samarbete. Staters skyldighet att återta sina egna medborgare betraktas som en princip i internationell sedvanerätt och föreskrivs i kapitel 5 i bilaga 9 till konventionen angående internationell civil luftfart och i partnerskapsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och medlemmarna i Organisationen för stater i Afrika, Karibien och Stillahavsområdet, å andra sidan (Samoa-avtalet). Effektiva återvändanden är möjliga endast om stater efterlever skyldigheten att återta de egna medborgarna. Att tredjeländer samarbetar är därför avgörande för att medlemsstaterna ska kunna genomföra effektiva återvändanden. Befintliga instrument, såsom artikel 25a i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 810/2009 ([13]) och stöd som tillhandahålls av Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (Frontex) i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 ([14]), används av unionen och medlemsstaterna för att vid behov förbättra samarbetet med tredjeländer.

([13]) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 810/2009 av den 13 juli 2009 om införande av en gemenskapskodex om viseringar (viseringskodex) (EUT L 243, 15.9.2009, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/810/oj).

([14]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 av den 13 november 2019 om den europeiska gräns- och kustbevakningen och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1052/2013 och (EU) 2016/1624 (EUT L 295, 14.11.2019, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj).

(54) Återvändandepolitikens externa dimension utgör en integrerad del av den övergripande strategin för migrationshantering. Ett effektivt samarbete om återvändande och återtagande är en central extern komponent i balanserade och heltäckande partnerskap med tredjeländer, i linje med de mål som anges i förordning (EU) 2024/1351. Europeiska rådet, bland andra, efterlyste i sina slutsatser från oktober 2024 snabba åtgärder för att säkerställa effektiva återvändanden med hjälp av alla relevanta politikområden och verktyg, inbegripet viseringspolitik, handel, utveckling och diplomati. Det behövs en myndighetsövergripande ansats inom både medlemsstaterna och EU-institutionerna.

(55) Eftersom det kan visa sig vara en praktisk utmaning att få tredjeländer att samarbeta i fråga om återvändande och återtagande av tredjelandsmedborgare vars vistelse är olaglig, och utan att det påverkar den bedömning av tredjeländers samarbete kring återtagande som föreskrivs i artikel 25a i förordning (EG) nr 810/2009, bör unionen och medlemsstaterna, om en eller flera medlemsstater stöter på svårigheter när det gäller tredjeländers samarbete kring återtagande, inbegripet bekräftelse av medborgarskap, erhållande av nödvändiga resehandlingar från berörda myndigheter i tredjeländer och organisering av återvändandeinsatser, kunna använda de relevanta och befintliga verktyg som föreskrivs i unionsrätten, i den mån de är bundna av de lagstiftningsakter som inrättar dessa verktyg, som en del av en samordnad unionsstrategi för att förbättra samarbetet på området återvändande och återtagande.

(56) För att underlätta tredjelandsmedborgares återvändande är det viktigt att alla medlemsstater sinsemellan har en samordnad strategi för återtagande. Otillräcklig uppföljning av verkställbara beslut om återvändande riskerar att hämma effektiviteten i den gemensamma strategin för återvändande. Verkställbara beslut om återvändande bör systematiskt följas av alla åtgärder som är nödvändiga för att genomföra återvändandet, i tillämpliga fall inbegripet inlämnande av ansökningar om återtagande till tredjeländers myndigheter i fall där medborgarskapet är oklart eller det är nödvändigt att en resehandling erhålls.

(57) Effektiva återvändandeförfaranden bygger på ändamålsenligt administrativt samarbete och informationsdelning mellan medlemsstaterna. Utbytet av information – inklusive delning av uppgifter om tredjelandsmedborgares identitet och medborgarskap, deras resehandlingar och annan relevant information – bör baseras på tydliga regler, inbegripet de som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1860 ([15]). Dessa regler bör respektera dataskyddsprinciperna och den berörda personens rättigheter och säkerställa att sådan information är korrekt och används endast för återvändande, avlägsnande, återtagande och återintegrering samt skyddas mot obehörig åtkomst och användning och obehörigt utlämnande.

(58) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 ([16]) är tillämplig på den behandling av personuppgifter som utförs vid tillämpningen av den här förordningen. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 ([17]) är tillämplig när unionens institutioner och organ behandlar personuppgifter vid tillämpningen av den här förordningen. Med tanke på de viktiga skäl av allmänt intresse som motiverar återtagande och effektivt återvändande kan överföring av personuppgifter om tredjelandsmedborgare som är föremål för ett beslut om återvändande, inbegripet uppgifter om deras identitet och resehandlingar och andra relevanta uppgifter samt, i vederbörligen motiverade fall, uppgifter om deras hälsa och fällande domar i brottmål, vara nödvändig för återvändande, avlägsnande, återtagande och återintegrering. Sådana överföringar måste utföras i enlighet med kapitel V i förordning (EU) 2016/679 och kapitel V i förordning (EU) 2018/1725, de registrerades rättigheter, principerna om *non-refoulement*, proportionalitet och nödvändighet, samt stadgan.

([15]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1860 av den 28 november 2018 om användning av Schengens informationssystem för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (EUT L 312, 7.12.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1860/oj).

([16]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

([17]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG (EUT L 295, 21.11.2018, s. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj).

(59) De behöriga myndigheter som ansvarar för asyl och de behöriga myndigheter som deltar i återvändandeprocessens olika faser bör sörja för nära samarbete och samordning för att säkerställa effektiva återvändanden.

(60) Ett gemensamt system för återvändande bör till fullo utnyttja digitala system som stöder hanteringen av återvändande, återtagande och återintegrering med tonvikt på effektiva administrativa förfaranden, samarbete, informationsdelning och interoperabilitet.

(61) Samarbete och stöd mellan medlemsstaterna bör som allmän regel äga rum, inbegripet för att möjliggöra transitering genom deras territorium och logistiskt eller annat materiellt stöd eller stöd in natura kopplat till sådan transitering, för att underlätta överföringar till en annan medlemsstat, antingen i enlighet med bilaterala avtal eller överenskommelser eller på grundval av samarbete mellan medlemsstaterna, eller för att stödja tredjelandsmedborgares avresa till medlemsstater där de har rätt att vistas.

(62) Utan att det påverkar den fleråriga budgetramen 2028–2034 bidrar unionen med ekonomiskt och operativt stöd syftande till ett effektivt genomförande av denna förordning. I den mån verksamheten bör finansieras genom den tematiska delen av Asyl- och migrationsfonden kan genomförandet ske med direkt, indirekt eller delad förvaltning. Medlemsstaterna bör på bästa sätt utnyttja unionens finansieringsinstrument, program och projekt som finns att tillgå på området återvändande, särskilt inom ramen för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1147 ([18]), samt Frontex operativa stöd i enlighet med förordning (EU) 2019/1896.

(63) Rapporteringen om denna förordnings ändamålsenlighet och identifieringen av områden som kan förbättras bör grundas på insamling och analys av befintlig, tillförlitlig och jämförbar statistik om effektiviteten i återvändandeförfaranden, tredjeländers samarbete och återintegreringsåtgärder. De standarder som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 862/2007 ([19]), förordning (EU) 2019/1896 och nationell rätt bör beaktas och vid behov ses över i syfte att säkerställa att statistiken är relevant. Gemensamma standarder och definitioner för insamling och rapportering av relevanta uppgifter bör fastställas för att göra det möjligt att bedöma konsekvenserna av denna förordning och bidra till välgrundade beslut om den framtida politiska utvecklingen.

(64) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av denna förordning bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter för att inrätta den europeiska återvändandeordern. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 ([20]).

(65) Genom denna förordning införs ett nytt gemensamt system för återvändande av tredjelandsmedborgare vars vistelse är olaglig, som ska genomföras direkt av de nationella myndigheterna. Detta nya system medför viktiga nyheter som syftar till att förbättra effektiviteten i återvändandeförfarandet, även när det gäller de tredjeländer som är återvändandeländer och den externa dimensionen av återvändanden. För att de åtgärder som föreskrivs i denna förordning ska kunna börja tillämpas skyndsamt bör förordningen träda i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*. De bestämmelser som inte avses i artikel 50.2 i denna förordning och som kommer att ersätta direktiv 2008/115/EG och som syftar till att helt ersätta den rättsliga ram som föreskrivs i det direktivet bör tillämpas från och med den 17 oktober 2027, för att göra det möjligt att vidta alla nödvändiga förberedande och operativa åtgärder och säkerställa ett smidigt, effektivt och konsekvent genomförande på unionsnivå och nationell nivå samt för att undvika överlappningar mellan det direktivet och den här förordningen. Direktiven 2001/40/EG och 2008/115/EG och rådets beslut 2004/191/EG ([21]) bör därför upphävas från och med den dagen.

([18]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1147 av den 7 juli 2021 om inrättande av Asyl-, migrations- och integrationsfonden (EUT L 251, 15.7.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1147/oj).

([19]) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 862/2007 av den 11 juli 2007 om gemenskapsstatistik över migration och internationellt skydd och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 311/76 om utarbetande av statistik beträffande utländska arbetstagare (EUT L 199, 31.7.2007, s. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2007/862/oj).

([20]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

([21]) Rådets beslut 2004/191/EG av den 23 februari 2004 om fastställande av kriterier och närmare föreskrifter för ersättning för finansiella obalanser som uppstår till följd av tillämpningen av direktiv 2001/40/EG om ömsesidigt erkännande av beslut om avvisning eller utvisning av medborgare i tredje land (EUT L 60, 27.2.2004, s. 55, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2004/191/oj).

(66) Eftersom målet för denna förordning, nämligen att effektivisera återvändandet av tredjelandsmedborgare vars vistelse är olaglig, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av omfattningen och verkningarna av åtgärder som syftar till att säkerställa en gemensam och enhetlig strategi mellan medlemsstaterna, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i EU-fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

(67) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Danmark. Eftersom denna förordning är en utveckling av Schengenregelverket ska Danmark, i enlighet med artikel 4 i det protokollet, inom sex månader efter det att rådet har beslutat om denna förordning, besluta huruvida landet ska genomföra den i sin nationella lagstiftning.

(68) Denna förordning utgör en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket i vilka Irland inte deltar i enlighet med protokoll nr 19 om Schengenregelverket införlivat inom Europeiska unionens ramar, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, och den är inte, med förbehåll för artikel 4 i det protokollet, bindande för eller tillämplig på Irland.

(69) När det gäller Island och Norge utgör denna förordning, i enlighet med avtalet mellan Europeiska unionens råd och Republiken Island och Konungariket Norge om dessa staters associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket ([22]), en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket som omfattas av det område som avses i artikel 1 C i rådets beslut 1999/437/EG ([23]).

(70) När det gäller Schweiz utgör denna förordning, i enlighet med avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket ([24]), en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket som omfattas av det område som avses i artikel 1 C i rådets beslut 1999/437/EG jämförd med artikel 3 i rådets beslut 2008/146/EG ([25]).

(71) När det gäller Liechtenstein utgör denna förordning, i enlighet med protokollet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen, Schweiziska edsförbundet och Furstendömet Liechtenstein om Furstendömet Liechtensteins anslutning till avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket, en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket som omfattas av det område som avses i artikel 1 C i rådets beslut 1999/437/EG jämförd med artikel 3 i rådets beslut 2011/350/EU ([26]).

([22]) EGT L 176, 10.7.1999, s. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1999/439(1)/oj.

([23]) Rådets beslut 1999/437/EG av den 17 maj 1999 om vissa tillämpningsföreskrifter för det avtal som har ingåtts mellan Europeiska unionens råd och Republiken Island och Konungariket Norge om dessa båda staters associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket (EGT L 176, 10.7.1999, s. 31, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/1999/437/oj).

([24]) EUT L 53, 27.2.2008, s. 52, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2008/178(1)/oj.

([25]) Rådets beslut 2008/146/EG av den 28 januari 2008 om ingående på Europeiska gemenskapens vägnar av avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket (EUT L 53, 27.2.2008, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2008/146/oj).

([26]) Rådets beslut 2011/350/EU av den 7 mars 2011 om ingående på Europeiska unionens vägnar av protokollet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen, Schweiziska edsförbundet och Furstendömet Liechtenstein om Furstendömet Liechtensteins anslutning till avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket, om avskaffande av kontroller vid de inre gränserna och om personers rörlighet (EUT L 160, 18.6.2011, s. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/350/oj).

(72) Denna förordning utgör en akt som utvecklar Schengenregelverket eller som på annat sätt har samband med detta i den mening som avses i artikel 3.1 i 2003 års anslutningsakt.

(73) Europeiska datatillsynsmannen har hörts i enlighet med artikel 42.1 i förordning (EU) 2018/1725 och avgav sitt yttrande den 23 maj 2025.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

**ALLMÄNNA BESTÄMMELSER**

*Artikel 1*

**Innehåll**

1. Genom denna förordning inrättas ett gemensamt system för effektivt återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt på medlemsstaternas territorium (*tredjelandsmedborgare vars vistelse är olaglig*), i enlighet med de grundläggande rättigheter som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*) och allmänna unionsrättsliga principer samt tillämpliga internationella skyldigheter, inbegripet sådana som rör mänskliga rättigheter.

2. Målet med denna förordning är att göra det möjligt för medlemsstaterna att vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa effektiva återvändanden av tredjelandsmedborgare vars vistelse är olaglig, med beaktande av den övergripande strategi som anges i artiklarna 3, 4 h och 5 e i förordning (EU) 2024/1351.

*Artikel 2*

**Tillämpningsområde**

1. Denna förordning ska tillämpas på tredjelandsmedborgare vars vistelse är olaglig.

2. Denna förordning ska inte tillämpas på personer som åtnjuter fri rörlighet enligt unionsrätten, enligt definitionen i artikel 2.5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 ([27]).

3. Denna förordning påverkar inte tillämpningen av bestämmelserna i förordningarna (EU) 2024/1351, (EU) 2024/1348 och (EU) 2024/1349.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 5 i denna artikel ska denna förordning inte tillämpas på tredjelandsmedborgare som

a) nekas inresa vid de yttre gränserna i enlighet med artikel 14 i förordning (EU) 2016/399 eller, när det gäller en medlemsstat som inte är bunden av den förordningen, nekas inresa till en sådan medlemsstats territorium i enlighet med motsvarande nationell rätt,

b) grips eller hejdas av behöriga myndigheter i samband med att de olagligen passerar en medlemsstats yttre gräns landvägen, sjövägen eller luftvägen och som inte därefter har fått tillstånd eller rätt att vistas i den medlemsstaten,

([27]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 av den 9 mars 2016 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna) (EUT L 77, 23.3.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/399/oj).

c) har ådömts att återvända som en straffrättslig påföljd, eller som en följd av en straffrättslig påföljd, i enlighet med nationell rätt,

d) är föremål för ett utlämningsförfarande.

5. En medlemsstat får besluta att tillämpa denna förordning på en eller flera av de kategorier av tredjelandsmedborgare som avses i punkt 4 a, b och c. I sådana fall ska denna förordning tillämpas på dessa kategorier av tredjelandsmedborgare från och med den dag då medlemsstaten underrättar övriga medlemsstater och kommissionen om sitt beslut.

6. Om en medlemsstat beslutar att tillämpa denna förordning på tredjelandsmedborgare som har ådömts att återvända som en straffrättslig påföljd ska artiklarna 5, 7 och 8 inte tillämpas.

7. När det gäller tredjelandsmedborgare som är undantagna från denna förordnings tillämpningsområde i enlighet med punkt 4 a eller b ska medlemsstaterna säkerställa att behandlingen av och skyddsnivån för dem inte är mindre förmånliga än vad som anges i artiklarna 10.9, 10.10, 11.2, 11.6 c och e, 32.1–32.6 och 33, och de ska respektera principen om *non-refoulement*.

8. Denna förordning ska tillämpas utan att det påverkar tillämpningen av medlemsstaternas nationella straffrätt, särskilt bestämmelser om effektiva, proportionella och avskräckande straffrättsliga påföljder för olaglig vistelse, inbegripet fängelsestraff, förutsatt att de berörda straffrättsliga förfarandena och tillämpningen av sådana påföljder inte äventyrar uppnåendet av effektiva återvändanden.

*Artikel 3*

**Definitioner**

I denna förordning gäller följande definitioner:

1. *tredjelandsmedborgare*: en person som inte är unionsmedborgare i den mening som avses i artikel 20 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och som inte är en person som åtnjuter fri rörlighet enligt unionsrätten enligt definitionen i artikel 2.5 i förordning (EU) 2016/399.

2. *olaglig vistelse*: vistelse på en medlemsstats territorium av en tredjelandsmedborgare som inte, eller som inte längre, uppfyller de inresevillkor för tredjelandsmedborgare som anges i artikel 6 i förordning (EU) 2016/399, eller villkoren för vistelse eller bosättning i den medlemsstaten eller, när det gäller en medlemsstat som inte är bunden av den förordningen, de villkor för inresa, vistelse eller bosättning som fastställs i motsvarande nationell rätt.

3. *återvändandeland*: ett av de följande:

   a) Ett tredjeland som är tredjelandsmedborgarens ursprungsland.

   b) Ett tredjeland som är det land där tredjelandsmedborgaren tidigare hade sin stadigvarande bosättning.

   c) Ett tredjeland som är transitland på väg till unionen i enlighet med unionens eller medlemsstaternas återtagandeavtal eller återtagandeöverenskommelser.

   d) Ett annat tredjeland än det som avses i leden a och b där tredjelandsmedborgaren har rätt att resa in och bosätta sig.

e) Ett säkert tredjeland i förhållande till vilket en tredjelandsmedborgares ansökan om internationellt skydd har nekats prövning enligt artikel 38.1 b i förordning (EU) 2024/1348 eller, när det gäller medlemsstater som inte är bundna av den förordningen, i enlighet med motsvarande bestämmelser för det fall att de har infört sådana bestämmelser i nationell rätt.

f) Det första asyllandet beträffande vilket en tredjelandsmedborgares ansökan om internationellt skydd har nekats prövning enligt artikel 38.1 a i förordning (EU) 2024/1348 eller, när det gäller medlemsstater som inte är bundna av den förordningen, i enlighet med motsvarande bestämmelser för det fall att de har infört sådana bestämmelser i nationell rätt.

g) Ett annat tredjeland än det som avses i led a, b eller d med vilket det finns ett avtal eller en överenskommelse på grundval av vilket tredjelandsmedborgaren tas emot, i enlighet med artikel 14 i denna förordning.

4. *beslut om återvändande*: administrativa eller rättsliga akter eller beslut i vilka det fastställs eller förklaras att en tredjelandsmedborgares vistelse är olaglig och vilka fastställer eller ålägger en skyldighet för den tredjelandsmedborgaren att lämna medlemsstaternas territorium.

5. *återvändande*: de åtgärder genom vilka en tredjelandsmedborgare vars vistelse är olaglig är föremål för

a) frivilligt återvändande enligt definitionen i led 8, eller

b) avlägsnande av de behöriga myndigheterna från medlemsstaterna till ett återvändandeland som fastställs i ett beslut om avlägsnande eller, i tillämpliga fall, i ett beslut om återvändande.

6. *beslut om avlägsnande*: administrativa eller rättsliga akter eller beslut i vilka det fastställs eller förklaras att en tredjelandsmedborgare kan avlägsnas till ett eller flera återvändandeländer.

7. *avlägsnande*: de behöriga myndigheternas verkställande av ett beslut om återvändande eller ett beslut om avlägsnande genom faktisk transport från medlemsstaterna till ett återvändandeland.

8. *frivilligt återvändande*: avresa, vidtagen på egen hand av en tredjelandsmedborgare vars vistelse är olaglig, från medlemsstaternas territorium, med eller utan stöd, och utan avlägsnande, som fullgör skyldigheten att lämna medlemsstaternas territorium inom eller efter utgången av den tidsfrist för avresa som anges i beslutet om återvändande.

9. *avvikande*: en handling genom vilken en tredjelandsmedborgare inte förblir tillgänglig för de behöriga administrativa eller rättsliga myndigheterna.

10. *inreseförbud*: administrativa eller rättsliga akter eller beslut om förbud för en tredjelandsmedborgare att resa in och vistas på medlemsstaternas territorium.

11. *återvändandeinsats*: en insats som organiseras eller samordnas av en behörig myndighet eller stöds av Frontex och genom vilken tredjelandsmedborgare återvänder från en eller flera medlemsstater.

*Artikel 4*

**Grundläggande rättigheter**

Vid tillämpningen av denna förordning ska medlemsstaterna handla i full överensstämmelse med relevant unionsrätt, inbegripet stadgan, med relevant internationell rätt, med de skyldigheter som har samband med tillgång till internationellt skydd, med principen om *non-refoulement* och med de grundläggande rättigheterna.

KAPITEL II

**ÅTERVÄNDANDEFÖRFARANDE**

**AVSNITT 1**

**FÖRFARANDE FÖR BESLUT OM ÅTERVÄNDANDE**

*Artikel 5*

**Beslut om återvändande**

1. Ett beslut om återvändande ska utfärdas av de behöriga myndigheterna i en medlemsstat till en tredjelandsmedborgare vars vistelse på dess territorium är olaglig, och fastställa eller ålägga en skyldighet för tredjelandsmedborgaren att lämna medlemsstaternas territorium.

2. I ett beslut om återvändande ska det anges

a) en tidsfrist för avresa, som inte får överstiga 30 dagar, inom vilken tredjelandsmedborgaren ska lämna medlemsstaternas territorium, eller

b) att tredjelandsmedborgaren omedelbart ska lämna medlemsstaternas territorium.

Den tidsfrist för avresa som inte får överstigas och som avses i första stycket a får förkortas enligt vad som anges i nationell rätt.

Medlemsstaterna får i nationell rätt fastställa under vilka omständigheter en tredjelandsmedborgare ska beviljas en tidsfrist för frivillig avresa eller omedelbart ska lämna medlemsstaternas territorium.

3. Genom undantag från punkt 2 första stycket a får det i ett beslut om återvändande anges en tidsfrist för avresa som överstiger 30 dagar, med vederbörlig hänsyn till de specifika omständigheterna i det enskilda fallet.

4. De behöriga myndigheterna får förlänga den tidsfrist för avresa som ursprungligen angetts i ett beslut om återvändande med vederbörlig hänsyn till de specifika omständigheterna i det enskilda fallet, särskilt deltagande i ett program för återvändande och återintegrering enligt artikel 44.3 eller fullgörande av skyldigheten att samarbeta enligt artikel 18.

5. De behöriga myndigheterna får förkorta den tidsfrist för avresa som ursprungligen angetts i ett beslut om återvändande vid bristande fullgörande av skyldigheten att samarbeta enligt artikel 18.

6. Det datum från vilket tidsfristen för avresa beräknas ska fastställas enligt nationell rätt.

7. Beslutet om återvändande ska utfärdas skriftligen och ange de faktiska och rättsliga omständigheter som ligger till grund för beslutet. Tredjelandsmedborgaren ska informeras om tillgängliga rättsmedel och tidsfristerna för att söka dessa rättsmedel. Tredjelandsmedborgaren ska underrättas om beslutet om återvändande så snart som möjligt i enlighet med den utfärdande medlemsstatens nationella rätt. Om tredjelandsmedborgarens vistelseort är okänd ska underrättelse om beslutet om återvändande lämnas i enlighet med nationell rätt.

8. Behöriga myndigheter får besluta att inte ange, eller besluta att begränsa, de faktiska omständigheter som avses i punkt 7, om rätten till information får inskränkas enligt nationell rätt eller om det är nödvändigt för att skydda allmän ordning, allmän säkerhet eller nationell säkerhet och för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja och lagföra brott. I sådana fall ska tredjelandsmedborgaren informeras om det väsentliga innehållet i de skäl som ligger till grund för beslutet om återvändande, för att kunna få tillgång till ett effektivt rättsmedel. Skyldigheten att informera tredjelandsmedborgaren om det väsentliga innehållet i skälen inbegriper ingen skyldighet att lämna ut sekretessbelagda uppgifter.

9. Återvändandelandet eller återvändandeländerna får fastställas i beslutet om återvändande eller enligt artikel 10.4 innan avlägsnandet genomförs. Om tredjelandsmedborgaren beslutar att frivilligt återvända till ett annat återvändandeland än det eller de återvändandeländer som anges i beslutet om återvändande eller i beslutet om avlägsnande krävs det inte att ett nytt beslut där återvändandelandet fastställs utfärdas.

10. De behöriga myndigheterna ska inte vara förhindrade att utfärda ett beslut om återvändande om det föreligger hinder för avlägsnande. Om återvändandelandet har fastställts i beslutet om återvändande och en risk för refoulement har konstaterats ska avlägsnandet till det återvändandelandet skjutas upp i enlighet med artikel 11.1 a.

11. Tredjelandsmedborgaren ska på begäran få en skriftlig eller muntlig översättning av de huvudsakliga delarna av beslutet om återvändande, inbegripet information om tillgängliga rättsmedel, på ett språk som tredjelandsmedborgaren förstår eller rimligen kan förväntas förstå. I detta syfte får de behöriga myndigheterna i lämpliga fall använda standardiserade översättningsmallar eller verktyg för datorstödd eller datorgenererad översättning.

12. Beslutet om återvändande ska utfärdas i samma akt eller i en separat akt samtidigt och tillsammans med beslutet om att avsluta en tredjelandsmedborgares lagliga vistelse eller utan oskäligt dröjsmål därefter, och utan att det påverkar de rättssäkerhetsgarantier som föreskrivs i kapitel V och andra relevanta bestämmelser i unionsrätten och internationell rätt.

13. Senast den 17 april 2027 ska kommissionen anta en genomförandeakt för att upprätta formuläret *Europeisk återvändandeorder*. Den europeiska återvändandeordern ska innehålla de huvudsakliga delarna av beslutet om återvändande och, i förekommande fall, beslutet om avlägsnande. Denna genomförandeakt ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 47.2.

14. När medlemsstaterna utfärdar ett beslut om återvändande ska de använda den europeiska återvändandeordern och göra den tillgänglig via Schengens informationssystem i enlighet med förordning (EU) 2018/1860.

15. Senast den dag då den genomförandeakt som avses i punkt 13 antas ska medlemsstaterna, kommissionen och relevanta unionsbyråer, såsom eu-Lisa, börja införa rättsliga och tekniska arrangemang som är nödvändiga för att göra den europeiska återvändandeordern tillgänglig via Schengens informationssystem, i syfte att underlätta fullgörandet av den skyldighet som anges i punkt 14. Kommissionen och relevanta unionsbyråer, såsom eu-Lisa, ska vid behov stödja medlemsstaterna.

16. Senast den 17 oktober 2027 ska kommissionen och relevanta unionsbyråer, såsom eu-Lisa, vidta åtgärder för att säkerställa att automatiserad hantering av den europeiska återvändandeordern är möjlig, i syfte att effektivisera tillämpningen av artikel 7.

17. Senast den 17 oktober 2027 ska medlemsstaterna underrätta kommissionen om de nödvändiga rättsliga och tekniska arrangemang som införts för att fullgöra den skyldighet som anges i punkt 14.

*Artikel 6*

**Undantag från skyldigheten att utfärda ett beslut om återvändande**

1. Medlemsstaternas behöriga myndigheter får besluta att inte utfärda ett beslut om återvändande i fall där en tredjelandsmedborgare vars vistelse är olaglig

a) överförs till en annan medlemsstat i enlighet med förfarandet i artikel 23a i förordning (EU) 2016/399,

b) överförs till en annan medlemsstat enligt bilaterala avtal eller överenskommelser eller på grundval av samarbete mellan medlemsstater i enlighet med artikel 42,

c) är en person vars olagliga vistelse upptäcks i samband med utresekontroller vid en yttre gräns i enlighet med artikel 8 i förordning (EU) 2016/399 eller, när det gäller medlemsstater som inte är bundna av den förordningen, motsvarande kontroller i enlighet med nationell rätt, varvid det i så stor utsträckning som möjligt undviks att den berörda tredjelandsmedborgarens avresa skjuts upp.

2. Ett beslut om återvändande ska inte utfärdas i fall där tredjelandsmedborgaren innehar ett giltigt uppehållstillstånd, en visering för längre vistelse eller något annat tillstånd som ger rätt till vistelse och som har utfärdats av en annan medlemsstat.

3. I de fall som avses i punkt 2 i den här artikeln ska den medlemsstat på vars territorium tredjelandsmedborgaren vistas olagligt kräva att tredjelandsmedborgaren omedelbart beger sig till den andra medlemsstatens territorium. Om tredjelandsmedborgaren inte hörsammar detta, eller om hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet eller nationell säkerhet kräver att tredjelandsmedborgaren avreser omedelbart, får den medlemsstat på vars territorium tredjelandsmedborgaren vistas olagligt begära samarbete från de andra medlemsstaterna enligt artikel 42 eller utfärda ett beslut om återvändande i enlighet med artikel 5.

4. Ett beslut om återvändande ska inte utfärdas i fall där förfarandet i artikel 7 tillämpas.

*Artikel 7*

**Erkännande och verkställighet av beslut om återvändande som utfärdats av en annan medlemsstat**

1. Den medlemsstat där tredjelandsmedborgaren vistas olagligt (*verkställande medlemsstat*) får erkänna och verkställa ett verkställbart beslut om återvändande och, i förekommande fall, ett beslut om avlägsnande som utfärdats till tredjelandsmedborgaren av en annan medlemsstat (*utfärdande medlemsstat*) enligt artiklarna 5.1 och 10.3. Verkställandet ska grunda sig på den information som finns tillgänglig i den europeiska återvändandeordern och ska genomföras i enlighet med nationella regler och de förfaranden som anges i artikel 10.

2. Erkännande behöver inte ske i form av ett administrativt förfarande. Medlemsstaterna ska inte vara skyldiga att utfärda administrativa akter eller administrativa beslut med avseende på erkännande.

3. Om en medlemsstat inte erkänner eller inte verkställer ett beslut om återvändande eller ett beslut om avlägsnande enligt punkt 1 ska den medlemsstaten utfärda ett beslut om återvändande på de villkor som anges i artikel 5 eller ett beslut om avlägsnande enligt artikel 10.3.

4. Om en medlemsstat erkänner eller verkställer ett beslut om återvändande eller ett beslut om avlägsnande enligt punkt 1 ska den skjuta upp avlägsnandet om verkningarna av beslutet om återvändande eller beslutet om avlägsnande har skjutits upp i den utfärdande medlemsstaten, och får utfärda ett beslut om återvändande på de villkor som anges i artikel 5.

5. Om den utfärdande medlemsstaten skjuter upp eller återkallar beslutet om återvändande eller om beslutet om återvändande ogiltigförklaras av en administrativ myndighet eller av en domstol ska den verkställande medlemsstaten utfärda ett beslut om återvändande på de villkor som anges i artikel 5.

6. Den utfärdande medlemsstaten ska på begäran tillhandahålla den verkställande medlemsstaten alla tillgängliga uppgifter och handlingar som är nödvändiga för återvändandet eller avlägsnandet, i enlighet med förordning (EU) 2018/1860.

7. Tillämpningen av denna artikel påverkar inte användningen av de undantag som anges i artikel 6.

8. Senast den dag då den genomförandeakt som avses i artikel 5.13 antas ska medlemsstaterna börja införa förberedande åtgärder som kan underlätta erkännandet av beslut om återvändande eller beslut om avlägsnande som utfärdats av en annan medlemsstat, inbegripet, vid behov, rättsliga och tekniska arrangemang i nationella system, ändringar av nationella it-system, relevant utbildning och pilotprojektverksamhet.

9. Senast den 17 oktober 2029 ska kommissionen utvärdera genomförandet av ömsesidigt erkännande enligt punkt 1 i denna artikel, särskilt med avseende på följande:

a) Huruvida de rättsliga och tekniska arrangemang som avses i artikel 5.15 och som är avsedda att göra den europeiska återvändandeordern tillgänglig via Schengens informationssystem har införts av medlemsstaterna och är ändamålsenliga.

b) Huruvida de rättsliga och tekniska arrangemangen för att säkerställa automatiserad hantering av den europeiska återvändandeordern som avses i artikel 5.16 har införts av medlemsstaterna.

c) Effektiviteten av erkännande och verkställighet av beslut om återvändande och beslut om avlägsnande.

d) Belastningen på de nationella rättsliga och administrativa systemen till följd av detta.

e) Resultaten av relevant utbildning och pilotprojektverksamhet.

10. På grundval av den utvärdering som avses i punkt 9 ska kommissionen vid behov lägga fram lagstiftningsförslag, inbegripet eventuella riktade ändringar för att säkerställa effektiva återvändanden, i syfte att införa obligatoriskt erkännande och obligatorisk verkställighet av verkställbara beslut om återvändande och beslut om avlägsnande som utfärdats av en annan medlemsstat. Om kommissionen inte lägger fram något förslag ska den redogöra för skälen till detta.

## AVSNITT 2

## INRESEFÖRBUD

*Artikel 8*

### Utfärdande av ett inreseförbud

1. Beslut om återvändande ska åtföljas av ett inreseförbud om

a) tredjelandsmedborgaren är föremål för avlägsnande i enlighet med artikel 10,

b) skyldigheten att lämna medlemsstaternas territorium inte har fullgjorts inom de tidsfrister som fastställts i enlighet med artikel 5, eller

c) tredjelandsmedborgaren utgör en säkerhetsrisk i den mening som avses i artikel 13.

2. I andra fall än de som förtecknas i punkt 1 får de behöriga myndigheterna låta ett beslut om återvändande eller ett beslut om avlägsnande åtföljas av ett inreseförbud, med beaktande av relevanta omständigheter, särskilt i vilken grad tredjelandsmedborgaren samarbetar.

3. Inreseförbudet ska utfärdas som en del av beslutet om återvändande eller som en del av beslutet om avlägsnande eller separat skriftligen. Tredjelandsmedborgaren ska underrättas om inreseförbudet på ett språk som han eller hon förstår eller rimligen kan förväntas förstå. I detta syfte får de behöriga myndigheterna i lämpliga fall använda standardiserade översättningsmallar eller verktyg för datorstödd eller datorgenererad översättning.

4. De behöriga myndigheterna får ålägga ett inreseförbud utan att utfärda ett beslut om återvändande till en tredjelandsmedborgare som har vistats olagligt på medlemsstaternas territorium och vars olagliga vistelse upptäcks i samband med utresekontroller i enlighet med artikel 8 i förordning (EU) 2016/399 eller, när det gäller medlemsstater som inte är bundna av den förordningen, motsvarande kontroller i enlighet med nationell rätt. I sådana fall får inreseförbudet åläggas, och underrättelse därom lämnas, efter det att tredjelandsmedborgaren avrest från medlemsstaternas territorium, varvid det i så stor utsträckning som möjligt undviks att den berörda tredjelandsmedborgarens avresa skjuts upp.

5. Om en tredjelandsmedborgare vars vistelse är olaglig avreser från medlemsstaternas territorium innan ett beslut om återvändande har utfärdats får de behöriga myndigheterna ålägga ett inreseförbud utan att utfärda ett beslut om återvändande.

6. Om skälen för att utfärda ett inreseförbud har uppstått efter det att ett beslut om återvändande har utfärdats får de behöriga myndigheterna utfärda ett inreseförbud utan att utfärda ett nytt beslut om återvändande.

7. De behöriga myndigheterna får avstå från att utfärda ett inreseförbud i enskilda fall av humanitära skäl, om tredjelandsmedborgaren fallit offer för människohandel eller om tredjelandsmedborgaren vederbörligen samarbetar med de behöriga myndigheterna, inbegripet genom att anmäla sig till ett program för återvändande och återintegrering.

8. Ett inreseförbuds varaktighet ska fastställas med vederbörlig hänsyn till alla relevanta omständigheter i det enskilda fallet och vara högst 10 år. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 13.5 a får ett inreseförbud utfärdas för högst 20 år av vederbörligen motiverade skäl när det anses nödvändigt för att hindra tredjelandsmedborgaren från att resa in på medlemsstaternas territorium.

9. Ett inreseförbuds varaktighet ska börja löpa den dag då tredjelandsmedborgaren lämnade medlemsstaternas territorium.

*Artikel 9*

**Återkallande eller tillfälligt upphävande av ett inreseförbud eller förkortning av dess varaktighet**

1. Ett inreseförbud får återkallas eller tillfälligt upphävas eller dess varaktighet förkortas av den behöriga myndigheten i den utfärdande medlemsstaten om tredjelandsmedborgaren visar att han eller hon har återvänt frivilligt, utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 2 och 3.

2. Den behöriga myndigheten i den utfärdande medlemsstaten får, om den anser det lämpligt, återkalla eller tillfälligt upphäva ett inreseförbud eller förkorta dess varaktighet i motiverade enskilda fall, inbegripet av humanitära skäl, med beaktande av alla relevanta omständigheter, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3.

3. Tredjelandsmedborgaren får lämna in en vederbörligen motiverad begäran om återkallande eller tillfälligt upphävande av ett inreseförbud eller förkortning av dess varaktighet, förutsatt att tredjelandsmedborgaren har avrest från medlemsstaternas territorium, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 4.

4. En tredjelandsmedborgare som har ålagts ett inreseförbud på mer än 10 år i enlighet med artikel 8.8 eller 13.5 a får 10 år efter sin avresa från medlemsstaternas territorium begära att den utfärdande medlemsstaten omprövar huruvida inreseförbudet ska återkallas, tillfälligt upphävas eller förkortas, med vederbörlig hänsyn till alla relevanta omständigheter, inbegripet, i relevanta fall, huruvida tredjelandsmedborgaren fortfarande utgör en säkerhetsrisk i den mening som avses i artikel 13 och huruvida inreseförbudet fortfarande är nödvändigt för att hindra tredjelandsmedborgaren från att resa in på medlemsstaternas territorium. Begäran om omprövning ska vara vederbörligen motiverad.

5. Medlemsstaterna får uppställa som villkor för återkallelse av ett inreseförbud att kostnaderna för avlägsnandet av tredjelandsmedborgaren återbetalas.

**AVSNITT 3**

**VERKSTÄLLIGHET AV ÅTERVÄNDANDE**

*Artikel 10*

**Avlägsnande**

1. Medlemsstaterna ska vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att avlägsna en tredjelandsmedborgare som är föremål för ett beslut om återvändande eller ett beslut om avlägsnande om

a) tredjelandsmedborgaren inte har fullgjort skyldigheten att lämna medlemsstaternas territorium i enlighet med artikel 5,

b) tredjelandsmedborgaren inte samarbetar med de behöriga myndigheterna,

c) tredjelandsmedborgaren omfattas av artikel 13,

d) tredjelandsmedborgaren beger sig till en annan medlemsstat utan tillstånd, inbegripet inom den tidsfrist som fastställts i enlighet med artikel 5,

e) de behöriga myndigheterna anser att avlägsnandet är nödvändigt och proportionerligt, i enlighet med nationell rätt, av andra skäl än de som anges i leden a–d.

2. Denna förordning ska inte hindra medlemsstaterna från att tillåta eller underlätta frivilligt återvändande för en tredjelandsmedborgare som annars är föremål för avlägsnande enligt punkt 1, särskilt om det anses leda till ett snabbare och effektivare återvändande.

3. Ett beslut om avlägsnande får utfärdas av de behöriga myndigheterna till varje tredjelandsmedborgare som är föremål för återvändande. Om ett beslut om avlägsnande utfärdas ska det göras skriftligen, och det får ingå i samma beslut som beslutet om återvändande eller utfärdas som en separat administrativ eller rättslig akt eller ett separat administrativt eller rättsligt beslut eller utfärdas som en del av ett annat administrativt eller rättsligt beslut.

4. Om ett återvändandeland ännu inte har fastställts eller om det skiljer sig från det tidigare fastställda återvändandelandet ska den behöriga myndigheten, i beslutet om återvändande eller beslutet om avlägsnande, fastställa ett eller flera återvändandeländer innan avlägsnandet genomförs.

5. Om ett beslut om avlägsnande utfärdas ska det innehålla de faktiska och rättsliga omständigheter som ligger till grund för beslutet. Tredjelandsmedborgaren ska informeras om tillgängliga rättsmedel och tidsfristerna för att söka dessa rättsmedel. Tredjelandsmedborgaren ska underrättas om beslutet om avlägsnande så snart som möjligt i enlighet med den berörda medlemsstatens nationella rätt.

6. Om ett beslut om avlägsnande utfärdas ska tredjelandsmedborgaren på begäran få en skriftlig eller muntlig översättning av de huvudsakliga delarna av det beslutet, inbegripet information om tillgängliga rättsmedel, på ett språk som tredjelandsmedborgaren förstår eller rimligen kan förväntas förstå. I detta syfte får de behöriga myndigheterna i lämpliga fall använda standardiserade översättningsmallar eller verktyg för datorstödd eller datorgenererad översättning.

7. Om tredjelandsmedborgaren uppger, eller medlemsstatens myndigheter får kännedom om, relevanta indikationer på att avlägsnandet skulle strida mot principen om *non-refoulement*, ska de behöriga myndigheterna hänvisa tredjelandsmedborgaren till lämpligt förfarande, i tillämpliga fall inbegripet asylförfarandet i enlighet med förordning (EU) 2024/1348 – eller, när det gäller medlemsstater som inte är bundna av den förordningen, i enlighet med motsvarande bestämmelser om de har infört sådana bestämmelser i nationell rätt – eller i enlighet med nationell rätt bedöma huruvida avlägsnandet är förenligt med principen om *non-refoulement*. Den berörda tredjelandsmedborgaren ska så snart som möjligt lägga fram all relevant information som rör hans eller hennes personliga omständigheter för att underbygga sitt påstående att avlägsnandet skulle strida mot principen om *non-refoulement*. De behöriga myndigheterna får förlita sig på eller beakta eventuella tidigare bedömningar av risken för refoulement beträffande tredjelandsmedborgaren. En ytterligare bedömning att det finns en risk för refoulement ska göras endast om relevant information är underbyggd.

8. Medlemsstaterna får besluta att principen om *non-refoulement* får bedömas av en annan myndighet än den behöriga myndighet som utfärdar eller verkställer beslutet om återvändande.

9. Tvångsåtgärder som vidtas för att säkerställa avlägsnande ska vara nödvändiga och proportionerliga och får under inga omständigheter innebära mer tvång än skäligt. De ska genomföras i enlighet med nationell rätt som respekterar de grundläggande rättigheterna och med vederbörlig respekt för den berörda tredjelandsmedborgarens värdighet och fysiska integritet.

10. När avlägsnandet genomförs med flyg ska medlemsstaterna ta hänsyn till de gemensamma riktlinjer för säkerhetsbestämmelser i samband med gemensamma återsändanden med flyg som anges i bilagan till rådets beslut 2004/573/EG ([28]).

*Artikel 11*

**Villkor för att skjuta upp avlägsnandet**

1. Avlägsnande enligt artikel 10 ska skjutas upp

a) om det skulle strida mot principen om *non-refoulement*, eller

b) om och så länge som beslutet om återvändande är uppskjutet i enlighet med artikel 28.

2. Avlägsnande enligt artikel 10 får skjutas upp med hänsyn till de specifika omständigheterna i det enskilda fallet. Om det föreligger en risk för avvikande får ytterligare åtgärder vidtas enligt punkt 7 i den här artikeln.

3. Om tredjelandsmedborgaren begär att avlägsnandet ska skjutas upp ska begäran vederbörligen motiveras.

([28]) Rådets beslut 2004/573/EG av den 29 april 2004 om organisation av gemensamma flygningar för återsändande från två eller flera medlemsstaters territorium av tredjelandsmedborgare vilka omfattas av enskilda beslut om återsändande (EUT L 261, 6.8.2004, s. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2004/573/oj).

4. Medlemsstaterna ska förse den berörda tredjelandsmedborgaren med en skriftlig bekräftelse av uppskjutandet i enlighet med punkt 1 eller 2 och av hans eller hennes rättigheter under tiden för uppskjutandet. En översättning av bekräftelsen får meddelas tredjelandsmedborgaren muntligen på ett språk som han eller hon förstår eller rimligen kan förväntas förstå, inbegripet med hjälp av tolktjänster.

5. Uppskjutandet av avlägsnandet ska omprövas om de relevanta omständigheterna ändras.

6. Följande ska beaktas beträffande tredjelandsmedborgarens situation, inbegripet tredjelandsmedborgarens fullgörande av skyldigheterna enligt denna förordning, under perioder då avlägsnandet har skjutits upp:

a) Grundläggande behov.

b) Familjesammanhållning med familjemedlemmar som befinner sig på medlemsstatens territorium.

c) Akutsjukvård och nödvändig behandling av sjukdomar.

d) Underårigas tillträde till det grundläggande utbildningsväsendet, beroende på deras vistelses varaktighet.

e) Sårbara personers särskilda behov.

7. Om avlägsnandet skjuts upp får de åtgärder som anges i artiklarna 18, 23 och 29 tillämpas om villkoren är uppfyllda.

*Artikel 12*

**Övervakning av avlägsnande**

Medlemsstaterna ska sörja för ett oberoende system för övervakning av avlägsnanden. Medlemsstaterna får förlita sig på befintliga övervakningsmekanismer, såsom strukturer och sakkunskap som fastställts enligt förordning (EU) 2024/1356, beroende på vad som är relevant för tillämpningen av denna artikel.

*Artikel 13*

**Återvändande av tredjelandsmedborgare som utgör säkerhetsrisker**

1. Denna artikel ska tillämpas på tredjelandsmedborgare om

a) de utgör ett hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller nationell säkerhet, inbegripet om de är föremål för en registrering enligt artikel 24.1 a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1861 ([29]),

b) det finns rimliga indikationer på att de har begått ett grovt brott i den mening som avses i artikel 2.2 i rådets rambeslut 2002/584/RIF ([30]) eller har begått ett brott som är belagt med ett straff som inbegriper frihetsberövande i minst två år enligt nationell rätt eller har begått flera brott som är belagda med ett straff som inbegriper frihetsberövande i minst ett år enligt nationell rätt,

([29]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1861 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området in- och utresekontroller, om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och om ändring och upphävande av förordning (EG) nr 1987/2006 (EUT L 312, 7.12.2018, s. 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1861/oj).

([30]) Rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna – Uttalanden från vissa medlemsstater vid antagandet av rambeslutet (EGT L 190, 18.7.2002, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2002/584/oj).

c) det finns rimliga indikationer på att de är inblandade i något av de brott som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 ([31]),

d) det finns rimliga indikationer på att de avser att begå ett sådant brott som avses i leden b och c i denna punkt på en medlemsstats territorium,

e) det finns rimliga indikationer på att de utgör något annat säkerhetshot enligt nationell rätt.

2. Punkt 1 b, c och d ska också tillämpas på tredjelandsmedborgare om det finns rimliga indikationer på att de har anstiftat eller på annat sätt deltagit i förövandet av de brott eller gärningar som avses i de leden.

3. Tredjelandsmedborgare som omfattas av denna artikel ska bli föremål för avlägsnande i enlighet med artikel 10.

4. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att beslut om återvändande rörande tredjelandsmedborgare som omfattas av denna artikel hanteras och verkställs som en prioriterad fråga.

5. Genom undantag från de relevanta bestämmelserna i denna förordning får tredjelandsmedborgare som omfattas av denna artikel

a) bli föremål för ett inreseförbud som utfärdas i enlighet med artikel 8 och som överstiger den längsta tillåtna varaktighet som anges i artikel 8.8 eller ett inreseförbud på obestämd tid om det är motiverat och står i proportion till den säkerhetsrisk som tredjelandsmedborgaren utgör; i sådana fall ska artikel 9.4 tillämpas,

b) tas i förvar i enlighet med artikel 29.3 c,

c) hållas i förvar på kriminalvårdsanstalter och, i möjligaste mån, hållas avskilda från ordinarie intagna,

d) hållas i förvar i ytterligare perioder som överstiger den maximala varaktighet som avses i artikel 30.3 och som fastställs av en domstol med beaktande av omständigheterna i det enskilda fallet och som är föremål för prövning av en domstol åtminstone var tredje månad.

6. Om det hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller nationell säkerhet som tredjelandsmedborgare utgör enligt punkt 1 a inte kan hanteras effektivt enligt denna artikel får medlemsstaterna föreskriva andra åtgärder enligt nationell rätt. Medlemsstaterna ska säkerställa att åtgärden, när det relevanta beslutet fattas, är nödvändig och proportionerlig med beaktande av hotets allvar eller den fara som den berörda personen utgör.

7. Medlemsstaterna får förlita sig på en befintlig grundlig säkerhetsbedömning av alla relevanta omständigheter som utförts av de behöriga myndigheterna i tidigare skeden, inbegripet i samband med asyl-, viserings- och gränskontrollförfaranden, inbegripet screening.

([31]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF (EUT L 88, 31.3.2017, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/541/oj).

*Artikel 14*

**Återvändande till ett tredjeland med vilket det finns ett avtal eller en överenskommelse**

1. Återvändande av tredjelandsmedborgare vars vistelse är olaglig till ett sådant återvändandeland som avses i artikel 3.3 g kräver att ett avtal eller en överenskommelse ingås med det tredjelandet. Ett sådant avtal eller en sådan överenskommelse får endast ingås med ett tredjeland där internationella normer och principer för mänskliga rättigheter i enlighet med internationell rätt, inbegripet principen om *non-refoulement*, respekteras.

2. I ett avtal eller en överenskommelse som ingås enligt punkt 1 ska följande fastställas:

a) De förfaranden som är tillämpliga på återvändande av tredjelandsmedborgare vars vistelse är olaglig, från medlemsstaterna till det återvändandeland som avses i artikel 3.3 g.

b) Villkoren för tredjelandsmedborgarens vistelse i det återvändandeland som avses i artikel 3.3 g, inbegripet parternas respektive skyldigheter och ansvarsområden enligt avtalet eller överenskommelsen.

c) Tredjelandets skyldigheter enligt vad som avses i punkt 1 andra meningen.

d) Konsekvenserna av överträdelser av avtalet eller överenskommelsen eller av en betydande förändring som har en negativ inverkan på situationen i det återvändandeland som avses i artikel 3.3 g.

3. Om det i ett avtal eller en överenskommelse som ingås enligt punkt 1 i den här artikeln föreskrivs ett vidare återvändande till ett återvändandeland som avses i artikel 3.3 a–d ska följande fastställas i avtalet eller överenskommelsen, utöver vad som anges i punkt 2 i den här artikeln:

a) Konsekvenserna för det fall att ett vidare återvändande inte är möjligt.

b) Parternas respektive skyldigheter och ansvarsområden enligt avtalet eller överenskommelsen.

c) Konsekvenserna vid en betydande förändring som har en negativ inverkan på situationen i det återvändandeland som avses i artikel 3.3 g.

d) Ett oberoende organ eller en oberoende mekanism som övervakar den faktiska tillämpningen av avtalet eller överenskommelsen.

Ett avtal eller en överenskommelse enligt första stycket i denna punkt får inbegripa förhållanden i samband med förvar i det återvändandeland som avses i artikel 3.3 g.

4. Medlemsstaterna ska vid en lämplig tidpunkt underrätta de berörda medlemsstaterna om förhandlingarna om ett avtal eller en överenskommelse som avses i punkt 1 med ett tredjeland som har en gemensam gräns med dessa medlemsstater. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen och övriga medlemsstater om alla bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser som ingåtts i enlighet med punkt 1 innan de träder i kraft eller, om ett avtal eller en överenskommelse ska tillämpas provisoriskt, innan den provisoriska tillämpningen inleds. Kommissionen och de övriga medlemsstaterna ska också underrättas om alla därpå följande ändringar av, eller upphävandet av, sådana avtal eller överenskommelser.

5. Ensamkommande barn ska inte vara föremål för återvändande till ett återvändandeland som avses i artikel 3.3 g enligt ett avtal eller en överenskommelse som avses i punkt 1 i den här artikeln.

**AVSNITT 4**

**UNDERÅRIGAS ÅTERVÄNDANDE**

*Artikel 15*

**Barnets bästa**

Barnets bästa ska komma i främsta rummet vid tillämpningen av denna förordning.

*Artikel 16*

**Åldersbedömning av underåriga**

1. Om det till följd av tredjelandsmedborgarens uttalanden, tillgängliga skriftliga bevis eller andra relevanta indikationer föreligger tvivel om huruvida han eller hon är underårig får den behöriga myndigheten göra en åldersbedömning i enlighet med unionsrätt eller nationell rätt. Vid en sådan åldersbedömning får den behöriga myndigheten ta det förfarande som föreskrivs i artikel 25 i förordning (EU) 2024/1348 i beaktande.

2. Den behöriga myndigheten får förlita sig på en befintlig åldersbedömning som utförts i tidigare skeden av återvändandeförfarandet eller inom ramen för andra relevanta förfaranden.

3. En medlemsstat får erkänna resultatet av en annan medlemsstats åldersbedömning om den åldersbedömningen utförts i enlighet med unionsrätten.

4. En vägran att genomgå en åldersbedömning, inbegripet en läkarundersökning, ska inte hindra den behöriga myndigheten från att fortsätta med återvändandeförfarandet. En sådan vägran får endast betraktas som en motbevisbar presumtion för att tredjelandsmedborgaren inte är underårig.

*Artikel 17*

**Ensamkommande barns återvändande**

1. Stöd av lämpliga organ, som inte är de myndigheter som verkställer återvändanden, ska tillhandahållas i enlighet med barnets bästa.

2. En företrädare eller en person som utsetts att värna om barnets bästa ska tillsättas för att i återvändandeprocessen företräda, bistå och agera, beroende på vad som är tillämpligt, på ett ensamkommande barns vägnar. Det ska säkerställas att den utsedda företrädaren har lämplig utbildning i barn- och åldersanpassad kommunikation och att vederbörande kan kommunicera, inbegripet med hjälp av tolktjänster, på ett språk som barnet förstår eller rimligen kan förväntas förstå. Den personen får vara den person som utsetts att agera som företrädare enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1346 ([32]), om en sådan person har utsetts i enlighet med artikel 27 i det direktivet.

3. Det ensamkommande barnet ska höras, antingen direkt eller genom den företrädare eller person som avses i punkt 2, inbegripet i samband med fastställandet av barnets bästa. Senast innan myndigheterna i en medlemsstat avlägsnar ett ensamkommande barn från medlemsstatens territorium ska de försäkra sig om att barnet kommer att återvända till en familjemedlem, en utsedd förmyndare eller en lämplig mottagningsenhet i återvändandelandet.

([32]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1346 av den 14 maj 2024 om normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd (EUT L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj).

KAPITEL III

**TREDJELANDSMEDBORGARENS SKYLDIGHETER**

*Artikel 18*

**Skyldighet att samarbeta**

1. Tredjelandsmedborgare ska fullgöra skyldigheten att lämna medlemsstaternas territorium, och de ska vara skyldiga att samarbeta med medlemsstaternas behöriga myndigheter i alla skeden av återvändandeförfarandet.

2. Tredjelandsmedborgare ska utan oskäligt dröjsmål informera de behöriga myndigheterna om alla förändringar i sin individuella situation som är relevanta för tillämpningen av denna förordning.

3. Utan att det påverkar skyldigheten att lämna medlemsstaternas territorium ska tredjelandsmedborgare

a) förbli tillgängliga för de behöriga myndigheterna på territoriet i den medlemsstat som är behörig för det återvändandeförfarande som tredjelandsmedborgarna är föremål för, inte avvika, inbegripet till en annan medlemsstat, samt infinna sig inför avresan för transporten för återvändande enligt vad som fastställts av den behöriga myndigheten,

b) inte fysiskt eller verbalt obstruera återvändandet,

c) utan oskäligt dröjsmål tillhandahålla all information och alla fysiska och digitala handlingar och dokumentation, inbegripet kopior och elektronisk dokumentation därav, som är av relevans för att fastställa eller verifiera identitet eller medborgarskap eller på annat sätt är av relevans inom ramen för återvändandeförfarandet och som de förfogar över eller rimligen kan förväntas kunna införskaffa, särskilt genom att tillhandahålla de behöriga myndigheterna en identitets- eller resehandling eller samarbeta när det gäller att införskaffa en identitets- eller resehandling,

d) inte förstöra, undanhålla eller på annat sätt göra sig av med information, handlingar, och dokumentation som avses i led c, använda alias med bedrägligt uppsåt, lämna annan falsk information i muntlig eller skriftlig form eller på annat sätt vilseleda myndigheterna eller på ett bedrägligt sätt motarbeta återvändandeförfarandet,

e) förklara varför de inte innehar någon identitetshandling eller resehandling, om så är fallet,

f) lämna information om de tredjeländer som de transiterat genom, de resvägar som använts eller andra tredjeländer till vilka de kan ha andra kopplingar som kan underlätta återvändande,

g) lämna biometriska uppgifter enligt definitionen i unionsrätt och nationell rätt, inbegripet artikel 2.1 s i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1358 ([33]),

h) uppfylla transportörers resekrav och tredjeländers myndigheters inresekrav, inbegripet hälsokrav, när sådana krav i allmänhet ställs på internationella resenärer,

([33]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1358 av den 14 maj 2024 om inrättande av *Eurodac* för jämförelse av biometriska uppgifter för att effektivt tillämpa Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2024/1351 och (EU) 2024/1350 och rådets direktiv 2001/55/EG, och identifiera tredjelandsmedborgare och statslösa personer som vistas olagligt och om framställningar från medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter och Europol om jämförelse med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/818 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 603/2013 (EUT L, 2024/1358, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj).

i) på begäran av de behöriga myndigheterna lämna exakta kontaktuppgifter, inbegripet aktuell bostadsort, adress, telefonnummer där de kan nås och, i förekommande fall, en e-postadress,

j) utan oskäligt dröjsmål tillhandahålla information om eventuella ändringar av de kontaktuppgifter som avses i led i,

k) efterleva alla åtgärder som ålagts enligt artiklarna 20.1 och 23.1 under hela återvändandeförfarandet,

l) lämna all information och alla uttalanden som krävs i samband med begäranden som lämnas in till de behöriga myndigheterna i relevanta tredjeländer i syfte att införskaffa resehandlingar och samarbeta med dessa myndigheter i tredjeländer, när så är nödvändigt,

m) inställa sig personligen eller genom videokonferens, beroende på vad som krävs av de behöriga myndigheterna, hos de behöriga nationella myndigheterna eller myndigheterna i tredjeland på den plats som dessa myndigheter angett för erhållande av resehandlingar och fastställande av deras identitet eller medborgarskap,

n) delta i rådgivning om återvändande och återintegrering om de behöriga myndigheterna kräver detta,

o) efterleva andra relevanta ytterligare åtgärder i samband med återvändande enligt nationell rätt.

De skyldigheter som åläggs tredjelandsmedborgaren enligt denna artikel ska inte påverka skyldigheter och åtgärder som inte har samband med återvändande och som föreskrivs i nationell rätt.

4. Den information, de handlingar och den dokumentation, eller, när sådan inte finns tillgänglig, kopior och elektronisk dokumentation därav, som avses i punkt 3 c ska i synnerhet innehålla tredjelandsmedborgarnas uttalanden och all dokumentation som de förfogar över avseende

a) deras namn, födelsedatum och födelseort, kön och medborgarskap eller det faktum att de är statslösa,

b) deras familjemedlemmar och andra personliga uppgifter om dem själva, om detta är relevant för genomförandet av återvändandeförfarandet eller för fastställandet av återvändandelandet,

c) typ, nummer, giltighetstid och utfärdandeland för deras identitets- eller resehandlingar och andra handlingar som de tillhandahåller och som den behöriga myndigheten anser vara relevanta för att identifiera dem, för att genomföra återvändandeförfarandet och för att fastställa återvändandelandet,

d) uppehållstillstånd eller annat tillstånd som ger tredjelandsmedborgarna rätt till vistelse och som utfärdats av en annan medlemsstat eller av ett tredjeland,

e) varje beslut om återvändande, beslut om avlägsnande eller inreseförbud som utfärdats av en annan medlemsstat,

f) länder eller orter där de bott tidigare, resvägar, transitländer och resedokumentation.

5. Om de behöriga myndigheterna beslutar att behålla en handling som är nödvändig för återvändandet i enlighet med punkt 3 c ska de säkerställa att tredjelandsmedborgaren utan oskäligt dröjsmål får fotokopior eller annat lämpligt bevis på att handlingarna har behållits. Vid frivilligt återvändande ska de behöriga myndigheterna överlämna sådana handlingar till tredjelandsmedborgaren antingen vid tidpunkten för avresan eller vid ankomsten till tredjelandet.

6. Tredjelandsmedborgaren ska vara nåbar genom kommunikationsmedel som fastställs i nationell rätt. Medlemsstaterna ska i sin nationella rätt fastställa metoden för kommunikation och den tidpunkt då tredjelandsmedborgaren anses ha mottagit och underrättats om kommunikationen eller använda digitala system som utvecklats och/eller stöds av medlemsstaterna eller unionen för sådan kommunikation.

*Artikel 19*

**Risk för avvikande**

1. Det föreligger en risk för avvikande i ett enskilt fall, såvida inte motsatsen bevisats, om ett eller flera av följande kriterier är uppfyllda:

a) Tredjelandsmedborgaren har utan tillstånd rest in på eller begett sig till en medlemsstats territorium, inbegripet efter transitering genom ett tredjeland, eller försöker göra detta.

b) Tredjelandsmedborgaren är föremål för ett beslut om återvändande som utfärdats av en annan medlemsstat än den på vars territorium han eller hon för närvarande vistas olagligt, inbegripet när detta upptäckts genom registreringar som förts in i Schengens informationssystem enligt förordning (EU) 2018/1860.

c) Tredjelandsmedborgaren efterlever inte en eller flera av de åtgärder som har ålagts i enlighet med artiklarna 20.1 och 22, eller uttrycker eller visar avsikt att inte göra det.

d) Tredjelandsmedborgaren har på nytt rest in på medlemsstaternas territorium i strid med ett giltigt inreseförbud.

2. I fall som inte omfattas av punkt 1 ska risken för avvikande fastställas på grundval av en helhetsbedömning av omständigheterna i det enskilda fallet. Bedömningen ska ta hänsyn till ett eller flera av följande kriterier avseende den berörda tredjelandsmedborgare vars vistelse är olaglig:

a) Personen saknar bostad, stadigvarande hemvist eller tillförlitlig adress.

b) Personen har inte fullgjort skyldigheten att lämna medlemsstaternas territorium inom den tidsfrist för avresa som fastställts i enlighet med artikel 5.2 a.

c) Avresan är nära förestående och det finns skäl att anta att tredjelandsmedborgaren avser att inte fullgöra skyldigheten att samarbeta enligt artikel 18.3 a.

d) Personen använder falska eller förfalskade identitets- eller resehandlingar, uppehållstillstånd eller viseringar eller handlingar till styrkande av inresevillkor, förstör eller gör sig på annat sätt av med sådana handlingar, använder alias med bedrägligt uppsåt, lämnar annan falsk information i muntlig eller skriftlig form eller motarbetar på annat bedrägligt sätt återvändande- eller återtagandeförfarandet.

e) Personen deltar inte i rådgivning om återvändande och återintegrering, där detta krävs av de behöriga myndigheterna.

f) Personen saknar social förankring, särskilt familjeband, och har otillräckliga medel för sitt uppehälle.

g) Bristande efterlevnad av skyldigheterna enligt artikel 18.3 a–d, f, h, k, l och m, inbegripet bristande samarbete när det gäller att införskaffa resehandlingar.

h) Andra kriterier än de i leden a–g om sådana föreskrivs i nationell rätt.

KAPITEL IV

## ÅTGÄRDER FÖR ATT FRÄMJA ÅTERVÄNDANDE OCH ALTERNATIV TILL FÖRVAR

*Artikel 20*

### Tillgänglighet för återvändandeprocessen

1. I syfte att förbereda och säkerställa ett effektivt återvändande eller för att ge ytterligare incitament till efterlevnad av skyldigheterna att lämna medlemsstaternas territorium och att samarbeta får medlemsstaterna ålägga en tredjelandsmedborgare en eller flera av följande åtgärder:

a) Skyldigheten att stanna kvar inom ett geografiskt område inom medlemsstatens territorium där tredjelandsmedborgaren kan röra sig fritt.

b) Skyldigheten att vara bosatt på en viss adress eller plats som anvisats av de behöriga myndigheterna.

c) Skyldigheten att anmäla sig till de behöriga myndigheterna vid vissa tidpunkter, antingen personligen eller på annat sätt enligt vad som anges i nationell rätt.

d) Andra åtgärder än de som avses i leden a–c om sådana föreskrivs i nationell rätt.

2. Sådana åtgärder som avses i punkt 1 ska tillämpas endast i den mån de är förenliga med sårbara personers särskilda behov och med barnets bästa.

3. De åtgärder som avses i punkt 1 får också åläggas tredjelandsmedborgare som inte kan avlägsnas på grund av sitt bristande samarbete med de behöriga myndigheterna.

4. På begäran får de behöriga myndigheterna bevilja tredjelandsmedborgaren tillstånd att tillfälligt inte efterleva en åtgärd som avses i punkt 1.

5. Tredjelandsmedborgaren ska informeras om huruvida det tillstånd som avses i punkt 4 beviljas eller inte.

6. Tredjelandsmedborgaren ska inte vara skyldig att begära tillstånd enligt punkt 4 för att infinna sig hos myndigheter och domstolar vid avtalade möten om det annars skulle ha inneburit ett åsidosättande av skyldigheterna i punkt 1 och om tredjelandsmedborgarens närvaro är nödvändig. Tredjelandsmedborgaren ska i förväg underrätta de behöriga myndigheterna om sådana avtalade möten.

7. Beslut som fattas i enlighet med punkt 1 b och c ska vara skriftliga, proportionerliga och ta hänsyn till den berörda tredjelandsmedborgarens specifika omständigheter.

8. Tredjelandsmedborgaren ska informeras om alla beslut att tillämpa de åtgärder som avses i punkt 1 i denna artikel och om konsekvenserna av bristande efterlevnad av besluten i fråga, inbegripet förvar enligt artikel 29.

*Artikel 21*

**Utredningsåtgärder**

1. Utan att det påverkar utredningsåtgärder av andra skäl som inte har samband med återvändande i enlighet med nationell rätt får medlemsstaternas behöriga myndigheter, när så är nödvändigt, proportionerligt och vederbörligen motiverat i syfte att förbereda eller säkerställa ett effektivt återvändande,

a) visitera tredjelandsmedborgaren och, förutsatt att det föreligger ett föregående domstolsbeslut eller, i enlighet med relevant nationell rätt, ett administrativt beslut, om detta är nödvändigt, proportionerligt och vederbörligen motiverat med hänsyn till hur brådskande åtgärden är, genomsöka hans eller hennes bostad eller andra relevanta lokaler,

b) vidta administrativa åtgärder i syfte att säkerställa efterlevnad av skyldigheten att lämna biometriska uppgifter enligt nationell rätt, inbegripet fingeravtryck, vilket kan inbegripa möjligheten att använda tvångsmedel som en sista utväg om en tredjelandsmedborgare inte lämnar biometriska uppgifter enligt kravet i artikel 18.3 g,

c) söka efter och beslagta personliga tillhörigheter, elektroniska enheter och andra relevanta föremål,

d) ålägga andra utredningsåtgärder, om detta föreskrivs i nationell rätt.

2. Utredningsåtgärder enligt punkt 1 a, b och c får genomföras utan den berörda tredjelandsmedborgarens samtycke.

3. Utredningsåtgärder som vidtas i enlighet med punkt 1 a, b och c ska respektera de grundläggande rättigheterna och omfattas av de skyddsåtgärder och rättsmedel som föreskrivs i unionsrätten och nationell rätt.

*Artikel 22*

**Konsekvenser vid bristande efterlevnad av skyldigheten att samarbeta**

Vid bristande efterlevnad av den skyldighet att samarbeta som anges i artikel 18.1 och de krav som anges i artikel 18.3 ska medlemsstaterna ålägga den berörda tredjelandsmedborgaren en eller flera av de åtgärder som anges i artikel 20.1 och får ålägga en eller flera av följande åtgärder, som ska vara effektiva och proportionerliga:

a) Nekande eller minskning av vissa förmåner och bidrag, om detta föreskrivs i nationell rätt, såvida det inte skulle leda till att tredjelandsmedborgaren inte kan tillgodose sina grundläggande behov.

b) Nekande eller minskning av incitament som beviljas för att främja frivilligt återvändande, inbegripet nekande eller minskning av stöd inom ramen för program för återvändande och återintegrering enligt artikel 44.3.

c) Nekande eller återkallelse av arbetstillstånd, om detta föreskrivs i nationell rätt.

d) Förlängning av ett inreseförbuds varaktighet upp till och med den tillämpliga längsta tillåtna varaktighet som anges i artikel 8.8.

e) Straffrättsliga påföljder, inbegripet fängelsestraff, om detta föreskrivs i nationell rätt.

f) Ekonomiska sanktioner.

g) Andra åtgärder eller konsekvenser än de som anges i leden a–f, om detta föreskrivs i nationell rätt.

*Artikel 23*

**Alternativ till förvar**

1. Medlemsstaterna får ålägga ett eller flera av följande alternativ till förvar, med beaktande av den berörda tredjelandsmedborgarens individuella omständigheter, inbegripet hur stor risk för avvikande som bedömts föreligga i enlighet med artikel 19:

a) Deponering av en tillräcklig garantisumma.

b) Användning av elektronisk övervakning.

c) Andra åtgärder än de som anges i leden a och b om detta föreskrivs i nationell rätt.

2. De åtgärder som avses i punkt 1 ska i första hand syfta till att säkerställa ett effektivt och snabbt återvändande av tredjelandsmedborgaren.

3. Ett beslut om att tillämpa de åtgärder som avses i punkt 1 ska ange de relevanta faktiska och rättsliga omständigheter som ligger till grund för beslutet.

4. Tredjelandsmedborgare ska skriftligen informeras om alla beslut att tillämpa de åtgärder som avses i punkt 1 och om konsekvenserna av bristande efterlevnad av besluten i fråga, inbegripet förvar enligt artikel 29.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett beslut om att tillämpa de åtgärder som avses i punkt 1 prövas av en domstol på begäran av den berörda tredjelandsmedborgaren eller *ex officio*.

KAPITEL V

**SKYDDSÅTGÄRDER OCH RÄTTSMEDEL**

**AVSNITT 1**

**RÄTTSSÄKERHETSGARANTIER**

*Artikel 24*

**Rätt till information**

1. De behöriga myndigheterna ska säkerställa att tredjelandsmedborgare som är föremål för återvändande informeras om följande:

a) Förfarandets syfte.

b) Tredjelandsmedborgares skyldigheter enligt artiklarna 18 och 20, konsekvenserna av bristande efterlevnad enligt artiklarna 22 och 29.3 e, förekomsten av en registrering om återvändande avseende personen i Schengens informationssystem samt erkännande och verkställighet av ett beslut om återvändande eller ett beslut om avlägsnande som utfärdats av en annan medlemsstat i enlighet med artikel 7.

c) Rådgivning och program för återvändande och återintegrering i enlighet med artikel 44.

d) Sina processuella rättigheter i enlighet med denna förordning och nationell rätt, särskilt rätten till rättsligt bistånd och biträde enligt artikel 25.

2. Den information som tillhandahålls enligt punkt 1 ska lämnas utan oskäligt dröjsmål på ett språk som tredjelandsmedborgaren förstår eller rimligen kan förväntas förstå. Informationen får tillhandahållas med hjälp av standardiserade informationsblad, antingen i pappersformat eller i elektroniskt format, och vid behov kompletteras muntligen med hjälp av översättnings- och tolktjänster. I fråga om ensamkommande barn ska informationen lämnas på ett åldersanpassat sätt och med deltagande av den företrädare eller den person som enligt artikel 17.2 utsetts att bistå barnet.

3. Om den behöriga myndigheten genomför avlägsnandet på grundval av ett beslut om återvändande eller ett beslut om avlägsnande i vilket mer än ett återvändandeland har fastställts, ska tredjelandsmedborgaren informeras om det återvändandeland till vilket han eller hon kommer att avlägsnas i tillräckligt god tid före avlägsnandet.

*Artikel 25*

**Rättsligt bistånd och biträde**

1. Vid överklagande till en domstol i enlighet med artikel 27 ska medlemsstaterna på tredjelandsmedborgarens begäran säkerställa att han eller hon får nödvändigt kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde.

2. De behöriga myndigheterna ska säkerställa att ensamkommande barn biträds och bistås på ett sådant sätt att de kan tillvarata sina rättigheter och fullgöra sina skyldigheter enligt denna förordning.

3. Kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde ska tillhandahållas av juridiska rådgivare eller andra lämpligt kvalificerade personer som enligt nationell rätt är godkända eller har tillåtelse att bistå eller biträda tredjelandsmedborgaren, eller av icke-statliga organisationer som enligt nationell rätt är ackrediterade att tillhandahålla tredjelandsmedborgare rättsliga tjänster eller rättsligt biträde.

4. Medlemsstaterna får neka tillhandahållande av kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde vid överklagandeförfarandet om

a) tredjelandsmedborgaren anses ha tillräckliga medel för att på egen bekostnad kunna betala för rättsligt bistånd och biträde,

b) det anses att överklagandet saknar rimliga utsikter till framgång eller utgör ett missbruk av förfarandet,

c) överklagandet eller prövningen sker i andra eller högre instans enligt nationell rätt, inbegripet förnyad behandling eller en ytterligare prövning,

d) tredjelandsmedborgaren redan bistås eller biträds av en rättslig rådgivare.

5. Tredjelandsmedborgare som begär kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde ska redogöra för sin ekonomiska situation och omedelbart underrätta de behöriga myndigheterna om alla väsentliga förändringar av sin ekonomiska situation, såvida inte nationell rätt föreskriver kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde oberoende av personens ekonomiska situation.

6. Med undantag för bistånd som ges till ensamkommande barn får medlemsstaterna

a) införa belopps- eller tidsgränser för tillhandahållandet av kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde, förutsatt att dessa gränser inte är godtyckliga och inte otillbörligt begränsar tillgången till kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde,

b) begära fullständig eller partiell återbetalning av eventuella kostnader som uppkommit om tredjelandsmedborgarens ekonomiska situation har förbättrats under återvändandeförfarandet eller om beslutet att tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde fattades på grundval av oriktiga uppgifter från tredjelandsmedborgaren,

c) när det gäller avgifter och andra kostnader och återbetalningar, föreskriva att behandlingen av tredjelandsmedborgare ska vara likvärdig med, men inte mer förmånlig än, den behandling som de egna medborgarna vanligtvis ges i frågor som gäller rättsligt bistånd och biträde.

7. Medlemsstaterna ska fastställa närmare förfaranderegler för hur en begäran om kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde med avseende på ett överklagande till en domstol i enlighet med artikel 27 ska lämnas in och handläggas, eller tillämpa befintliga regler för en liknande begäran som grundar sig på inhemsk rätt, förutsatt att dessa regler inte gör det orimligt svårt eller omöjligt att få tillgång till kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde.

8. Om ett beslut att inte bevilja kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde fattas av en myndighet som inte är en domstol, med motiveringen att överklagandet anses sakna rimliga utsikter till framgång eller utgör missbruk av förfarandet, ska tredjelandsmedborgaren ha rätt till ett effektivt rättsmedel inför en domstol mot det beslutet.

9. Medlemsstaterna får föreskriva kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde i det administrativa förfarandet i enlighet med nationell rätt.

**AVSNITT 2**

**RÄTTSMEDEL**

*Artikel 26*

**Rätten till ett effektivt rättsmedel**

1. Den berörda tredjelandsmedborgaren ska ges tillgång till ett effektivt rättsmedel för att överklaga de beslut som avses i artiklarna 5.1, 8 och 10.3 inför den domstol som är behörig enligt nationell rätt.

2. Det effektiva rättsmedlet ska medföra full prövning av såväl faktiska som rättsliga omständigheter.

3. Om uppgifter i den ärendeakt som lämnats för kännedom till den domstol som är behörig för det rättsmedel som används mot ett beslut om återvändande eller ett beslut om avlägsnande, såsom de kompletterats eller förtydligats efter kontradiktoriska förfaranden, tyder på att tredjelandsmedborgaren löper en risk för refoulement, ska efterlevnaden av de krav som följer av principen om *non-refoulement* verifieras.

4. Upphävande eller återkallande av en icke väsentlig del av ett beslut om återvändande ska inte leda till upphävande eller återkallande av resten av beslutet i fråga.

*Artikel 27*

**Överklagande till behörig domstol**

1. För tillämpningen av denna förordning ska medlemsstaterna i sin nationella rätt fastställa en frist för att överklaga de beslut som avses i artiklarna 5.1, 8 och 10.3 till en domstol i första instans, vilken inte får överstiga 14 dagar.

Genom undantag från första stycket får medlemsstater som senast den 16 oktober 2026 i sin nationella rätt föreskriver frister för att överklaga på 30 dagar eller mer bibehålla eller föreskriva en frist för att överklaga som inte överstiger 30 dagar.

2. De tidsfrister som avses i punkt 1 ska börja löpa från och med den dag då tredjelandsmedborgaren underrättas om något av de beslut som avses i artiklarna 5.1, 8 och 10.3 eller anses ha blivit underrättad därom enligt nationell rätt.

3. Om ett beslut om återvändande grundar sig på eller utfärdas i samma akt som ett beslut om att neka eller avsluta en laglig vistelse får tidsfristerna för att överklaga beslutet om återvändande vara de som fastställs i nationell rätt för att överklaga ett beslut om att avsluta eller neka en laglig vistelse.

4. Om ett inreseförbud eller ett beslut om avlägsnande utfärdas tillsammans med ett beslut om återvändande enligt artikel 5.12 ska de överklagas tillsammans med det beslutet om återvändande inför samma domstol, i samma förfarande och inom samma tidsfrister. Om ett inreseförbud eller ett beslut om avlägsnande utfärdas separat i förhållande till ett beslut om återvändande eller är det enda beslut som överklagas får det överklagas separat.

*Artikel 28*

**Suspensiv verkan**

1. Trots att denna förordning inte föreskriver någon automatisk suspensiv verkan av ett överklagande ska medlemsstaterna, med full respekt för artikel 47 i stadgan, säkerställa att avlägsnanden kan skjutas upp av den behöriga domstolen i första instans före verkställigheten av de beslut som utfärdats enligt artiklarna 5 och 10.3. Avlägsnandet får skjutas upp på begäran av den berörda tredjelandsmedborgaren under fristen för att överklaga enligt artikel 27 eller, om ett överklagande har getts in, under perioden i avvaktan på resultatet av ett sådant överklagande, såvida det inte i nationell rätt också föreskrivs att verkställigheten av ett sådant beslut får skjutas upp *ex officio*. Denna punkt ska inte påverka tillämpningen av bestämmelser i nationell rätt som föreskriver en automatisk suspensiv verkan av rättsmedel inför en domstol i första instans.

2. Vid bedömningen av begäran enligt punkt 1 får domstolen förlita sig på uppgifterna i den ärendeakt som lämnats till den för kännedom, inbegripet varje bedömning av relevanta omständigheter som gjorts i tidigare skeden av återvändandeförfarandet och, när så är relevant, asylförfarandet.

3. Om ett ytterligare överklagande av ett första eller ett efterföljande beslut om överklagande ges in ska avlägsnandet inte skjutas upp såvida inte nationell rätt föreskriver en suspensiv verkan av sådana rättsmedel eller tredjelandsmedborgaren begär att det ska skjutas upp och en behörig domstol beslutar att bevilja detta, med vederbörlig hänsyn till de specifika omständigheterna i det enskilda fallet.

KAPITEL VI

**FÖRVAR**

*Artikel 29*

**Skäl för förvar**

1. Medlemsstaterna får ta en tredjelandsmedborgare i förvar enligt denna förordning på grundval av en individuell bedömning av varje enskilt fall och endast i den mån förvar är en proportionerlig åtgärd.

2. Medlemsstaterna får hålla en tredjelandsmedborgare i förvar endast för återvändande, inbegripet för förberedande av återvändandet, återtagande eller genomförande av avlägsnandet.

3. En tredjelandsmedborgare får tas i förvar endast på grundval av ett eller flera av följande skäl för förvar:

a) En risk för avvikande som fastställts i enlighet med artikel 19.

b) Tredjelandsmedborgaren håller sig undan eller förhindrar återtagandet, förberedelserna inför återvändandet eller avlägsnandet.

c) Tredjelandsmedborgaren utgör en säkerhetsrisk i den mening som avses i artikel 13.

d) För att fastställa eller verifiera tredjelandsmedborgarens identitet eller medborgarskap.

e) Bristande efterlevnad av skyldigheterna enligt artikel 18.3 a–d, f, h, k, l och m, inbegripet bristande samarbete när det gäller erhållande av resehandlingar.

f) Andra nödvändiga och proportionerliga relevanta skäl rörande återvändande som föreskrivs i nationell rätt, för att säkerställa effektiva återvändandeförfaranden.

4. Ett beslut om förvar ska fattas av administrativa eller rättsliga myndigheter. Ett beslut om förvar ska fattas skriftligen, med angivande av de faktiska och rättsliga omständigheter som ligger till grund för beslutet samt information om tillgängliga rättsmedel. Beslutet ska meddelas tredjelandsmedborgaren muntligen eller skriftligen på ett språk som tredjelandsmedborgaren förstår eller rimligen kan förväntas förstå, inbegripet med hjälp av tolknings- eller översättningstjänster.

5. När en tredjelandsmedborgare hålls i förvar enligt punkt 2 ska medlemsstaterna beakta huruvida tredjelandsmedborgaren är en sårbar person.

*Artikel 30*

**Förvarsperiod**

1. Förvar ska pågå så kort tid som möjligt och så länge som de skäl som anges i artikel 29 föreligger och det är nödvändigt för att säkerställa ett effektivt och framgångsrikt återvändande av tredjelandsmedborgaren.

2. När det framkommer att de skäl som anges i artikel 29 inte längre föreligger ska tredjelandsmedborgaren släppas ur förvaret enligt denna förordning. Att tredjelandsmedborgaren släpps ur förvar ska inte hindra tillämpning av åtgärder i enlighet med artiklarna 20 och 23.

3. Förvar får inte överstiga 12 månader i en medlemsstat. Om återvändandeförfarandet sannolikt kommer att pågå längre på grund av den berörda tredjelandsmedborgarens bristande samarbete, eller förseningar i fråga om erhållandet av nödvändig dokumentation från tredjeländer, eller under andra exceptionella omständigheter som föreskrivs i nationell rätt, får förvaret tillämpas under en längre period men får inte överstiga 24 månader i en medlemsstat.

Om tredjelandsmedborgaren har begett sig till en annan medlemsstat och hans eller hennes beteende utgör ett skäl för förvar enligt artikel 29.3 ska en ny förvarsperiod tillämpas.

4. Efter det att den maximala förvarsperioden på 24 månader enligt punkt 3 har löpt ut får förvar tillämpas under ytterligare perioder, vilka tillsammans inte får överstiga 6 månader totalt, när det föreligger en risk för avvikande och om en eller flera av följande förändringar i omständigheterna tyder på rimliga utsikter till ett avlägsnande:

a) Ny viktig information om tredjelandsmedborgarens identitet har framkommit.

b) Resehandlingar har erhållits eller kan rimligen förväntas erhållas på grund av förändrade omständigheter.

c) Samarbetet med det berörda tredjelandet har förbättrats.

När en tredjelandsmedborgare hålls i förvar i enlighet med denna punkt ska de behöriga myndigheterna prioritera ett sådant fall för att säkerställa att förvaret pågår under så kort tid som möjligt.

5. Den omständigheten att de maximala förvarsperioderna enligt punkterna 3 och 4 har löpt ut hindrar inte tillämpning av åtgärder i enlighet med artiklarna 20 och 23.

6. Om en tredjelandsmedborgare samarbetar i fråga om sitt återvändande under förvarstiden ska den berörda tredjelandsmedborgarens frivilliga återvändande, när så är lämpligt, organiseras utan oskäligt dröjsmål. Tredjelandsmedborgaren får, vid behov, hållas i förvar fram till avresan för att säkerställa ett effektivt återvändande med iakttagande av punkterna 3 och 4.

*Artikel 31*

**Prövning av beslut om förvar**

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att beslut om förvar är föremål för prövning åtminstone var sjätte månad, antingen på begäran av den berörda tredjelandsmedborgaren eller *ex officio*.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att beslut om förvar av ensamkommande barn är föremål för prövning *ex officio* åtminstone var tredje månad, eller på begäran av det berörda ensamkommande barnet eller den företrädare eller den person som utsetts enligt artikel 17.2.

3. Om förvar har beslutats eller förlängts av administrativa myndigheter ska medlemsstaterna

a) föreskriva att en rättslig prövning av förvarsbeslutets laglighet, med påföljande avgörande, ska genomföras så snabbt som möjligt, inom en tidsfrist som fastställs i nationell rätt, efter det att en person tagits i förvar, eller

b) ge den berörda tredjelandsmedborgaren rätt att inleda ett förfarande genom vilket förvarsbeslutets laglighet ska bli föremål för rättslig prövning, med påföljande avgörande, så snabbt som möjligt, inom en tidsfrist som fastställs i nationell rätt, efter att det relevanta förfarandet har inletts. Medlemsstaterna ska i sådana fall omedelbart efter det att den berörda tredjelandsmedborgaren tagits i förvar informera denna om möjligheten att inleda ett sådant förfarande.

Om en tredjelandsmedborgare hålls i förvar under en period som överstiger den maximala förvarsperioden på 24 månader enligt artikel 30.4, och förlängningen överstiger tre månader, ska beslutet om förvar vara föremål för prövning av en domstol åtminstone var tredje månad.

*Artikel 32*

**Förhållanden i samband med förvar**

1. Förvar ska i allmänhet ske i särskilda anläggningar, inbegripet sådana som utgör särskilda avdelningar inom andra anläggningar. Om en medlemsstat inte kan sörja för förvar i sådana anläggningar, utan måste använda fängelseanläggningar, ska tredjelandsmedborgare i möjligaste mån hållas avskilda från ordinarie intagna.

2. Tredjelandsmedborgare som hålls i förvar ska ha tillgång till utomhusutrymmen. Tillgången till utomhusutrymmen får begränsas under en begränsad tidsperiod, om det är nödvändigt och proportionerligt för att säkerställa en välfungerande förvarsanläggning.

3. Tredjelandsmedborgare i förvar ska på begäran ges möjlighet att vid tillfälle ta kontakt med juridiska ombud, familjemedlemmar och behöriga konsulära myndigheter.

4. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid de särskilda behoven hos sårbara personer som hålls i förvar. Akutsjukvård och nödvändig behandling av sjukdomar ska tillhandahållas tredjelandsmedborgare som hålls i förvar.

5. Juridiska ombud, familjemedlemmar, behöriga konsulära myndigheter och relevanta och behöriga nationella, internationella och icke-statliga organisationer och organ ska ha möjlighet att besöka förvarsanläggningar och kommunicera med tredjelandsmedborgare och besöka dem under förhållanden som innebär att privatlivet respekteras. För sådana besök får tillstånd och uppfyllandet av andra lämpliga villkor krävas, inbegripet att en behörig myndighet i förväg utfärdar ett lämpligt säkerhetsgodkännande i enlighet med nationell rätt. Medlemsstaterna får införa begränsningar av sådant tillträde med stöd av nationell rätt om sådana begränsningar är objektivt nödvändiga för anläggningens säkerhet, allmänna ordning eller administrativa förvaltning.

6. Tredjelandsmedborgare som hålls i förvar ska ges information vilken förklarar de regler som tillämpas i anläggningen och vilken anger deras rättigheter och skyldigheter på ett språk som de förstår eller rimligen kan förväntas förstå. Sådan information ska inbegripa information om deras rätt enligt nationell rätt att kontakta de personer eller organ som avses i punkterna 3 och 5.

7. Tredjelandsmedborgare som konstaterats utgöra säkerhetsrisker enligt artikel 13 får omfattas av förstärkta säkerhetsarrangemang i förvarsanläggningar, inbegripet skärpta åtgärder för avskildhet eller ökad tillsyn, under den tid som är strikt nödvändig för att hantera risken och underlätta deras återvändande.

*Artikel 33*

**Förhållanden i samband med förvar av ensamkommande barn och familjer med underåriga**

1. Ensamkommande barn och familjer med underåriga ska hållas i förvar endast som en sista utväg och för kortast lämpliga tid, med beaktande av barnets bästa.

2. Ensamkommande barn och familjer med underåriga ska under förvarsperioden tillhandahållas separat inkvartering som garanterar adekvat skydd av privatlivet. Personalen ska ha lämplig utbildning, och anläggningarna ska anpassas för att ta hänsyn till underårigas behov och deras ålder och kön.

3. Underåriga som hålls i förvar ska ha möjlighet att delta i fritidsverksamhet, inbegripet lekar och fritidsaktiviteter som lämpar sig för deras ålder, och ha tillgång till undervisning eller utbildningsverksamhet i det format som är lämpligast sett till förvarets varaktighet.

KAPITEL VII

**ÅTERTAGANDE**

*Artikel 34*

**Återtagande**

1. Efter att ha utfärdat ett beslut om återvändande ska de behöriga myndigheterna i relevanta fall, med stöd av Frontex om så är relevant, inleda återtagandet, i tillämpliga fall, inbegripet, avseende bekräftelse av en tredjelandsmedborgares medborgarskap, utfärdande av en resehandling för tredjelandsmedborgaren och organisering av en återvändandeinsats.

I tillämpliga fall ska den europeiska resehandlingen för återvändande användas i enlighet med det tillämpliga återtagandeinstrumentet och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1953 ([34]).

2. Återtagandet i tredjeländer ska stödjas av särskilda unionssambandsmän för återvändande som finansieras av unionen. Sådana sambandsmän ska ingå i strukturen för unionens delegationer och nära samordna med kommissionen när det gäller att förverkliga unionens berörda politiska prioriteringar.

*Artikel 35*

**Extern dimension och samarbete med tredjeländer**

Unionen och medlemsstaterna ska säkerställa att återvändandepolitikens externa dimension utgör en integrerad del av den övergripande strategin för migrationshantering.

([34]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1953 av den 26 oktober 2016 om inrättandet av en europeisk resehandling för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna och om upphävande av rådets rekommendation av den 30 november 1994 (EUT L 311, 17.11.2016, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1953/oj).

Om brister i samarbetet från ett tredjelands sida konstateras eller om en eller flera medlemsstater stöter på svårigheter i samarbetet om återtagande med tredjeländer, ska unionen och medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder, inbegripet att använda villkorlighet i fråga om alla relevanta politikområden och verktyg, såsom viseringspolitik, samt handel och utveckling, i enlighet med vad som föreskrivs i de unionslagstiftningsakter som reglerar dessa och för de medlemsstater som är bundna av dessa akter, i syfte att främja förutsägbara och effektiva återvändandeförfaranden med tredjeländer och säkerställa ett effektivt och varaktigt samarbete om återtagande.

KAPITEL VIII

## DELNING OCH ÖVERFÖRING AV PERSONUPPGIFTER

*Artikel 36*

### Informationsdelning mellan medlemsstaterna

1. Medlemsstaterna ska använda alla lämpliga metoder för samarbete och informationsutbyte för att genomföra denna förordning.

2. Informationsutbytet ska ske på begäran av en medlemsstat och får äga rum endast mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter.

3. Medlemsstaterna ska, på begäran, till varandra lämna tillgänglig information om en tredjelandsmedborgare som omfattas av denna förordning i syfte att genomföra återvändandeförfarandet och tillhandahålla återvändande- och återintegreringsstöd.

4. Om den information som avses i punkt 3 i den här artikeln kan utbytas genom EU-informationssystemen enligt definitionen i artikel 4.15 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/818 ([35]) eller genom tilläggsinformation i enlighet med förordning (EU) 2018/1860, ska informationen som allmän regel utbytas endast på dessa sätt.

5. I begäran om information ska de skäl som ligger till grund för den anges.

6. Den information som avses i punkt 3 får särskilt inkludera följande:

a) Information som är nödvändig för att fastställa tredjelandsmedborgarens identitet och, i tillämpliga fall, identiteten på hans eller hennes familjemedlemmar, släktingar och andra anhöriga.

b) Information som rör de biometriska uppgifter som tredjelandsmedborgaren lämnat i enlighet med förordning (EU) 2024/1358.

c) Information om tredjelandsmedborgarens medborgarskap och eventuella resehandlingar.

d) Information om tredjelandsmedborgarens bosättningsorter, resvägar, språk och kontaktuppgifter, såsom e-postadresser och telefonnummer.

e) Information om uppehållsstatus eller tillstånd som ger rätt till vistelse, inbegripet uppehållsdokument eller viseringar samt eventuella ansökningar eller förlängningar av dessa, som har utfärdats av en medlemsstat eller ett tredjeland.

([35]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/818 av den 20 maj 2019 om inrättande av en ram för interoperabilitet mellan EU-informationssystem på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, asyl och migration och om ändring av förordningarna (EU) 2018/1726, (EU) 2018/1862 och (EU) 2019/816 (EUT L 135, 22.5.2019, s. 85, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/818/oj).

f) Information om återvändandeinsatsen avseende tredjelandsmedborgaren.

g) Information om tredjelandsmedborgarens återintegrering, i tillämpliga fall, inbegripet information om sårbarhet.

h) Skälen till alla beslut om återvändande som fattats avseende tredjelandsmedborgaren.

i) Information om tredjelandsmedborgarens efterlevnad av skyldigheterna enligt artikel 18 eller åtgärder enligt artikel 20.

j) Information om huruvida tredjelandsmedborgaren har hållits i förvar eller om alternativ till förvar har tillämpats.

k) Information som rör uppgifter i belastningsregistret eller det hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller nationell säkerhet som tredjelandsmedborgaren utgör.

l) Information om tredjelandsmedborgarens sårbarhet, hälsa och medicinska behov.

7. Den anmodade medlemsstaten ska vara skyldig att svara så snart som möjligt, senast inom två veckor.

8. Ett uteblivet, ofullständigt eller försenat svar från en medlemsstat på en begäran som gjorts enligt denna artikel får inte hindra eller försena verkställighet av ett beslut om återvändande eller ett beslut om avlägsnande som har inletts av en annan medlemsstat. Den anmodande medlemsstaten får fortsätta verkställigheten på grundval av den information som dess behöriga myndigheter redan har tillgång till, i enlighet med unionsrätten och nationell rätt.

9. Den information som utbytts får användas endast för de ändamål som anges i punkt 3. I varje medlemsstat får sådan information, beroende på dess typ och den mottagande myndighetens befogenheter, lämnas endast till myndigheter eller rättsliga myndigheter som ansvarar för återvändandeförfarandet, återtagandet eller tillhandahållandet av återintegreringsstöd.

10. Medlemsstaterna ska på begäran överföra en tredjelandsmedborgares resehandlingar i original till varandra, om resehandlingarna är nödvändiga för att säkerställa återvändande.

*Artikel 37*

**Överföring av uppgifter till tredjeländer gällande tredjelandsmedborgare för återvändande, återtagande och återintegrering**

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 38och 39 får de uppgifter som avses i artikel 36.6 a–h behandlas och överföras av en behörig myndighet och, i tillämpliga fall, Frontex till ett tredjelands behöriga myndighet eller tredje parter som är behöriga i fråga om återintegreringsstöd eller andra uppgifter kopplade till genomförandet av återvändandet, såsom flygbolag eller vårdgivare, om det är nödvändigt för återvändandet, återtagandet eller återintegreringen.

2. När medlemsstaterna och Frontex överför personuppgifter enligt punkt 1 i denna artikel ska de säkerställa att dessa överföringar är förenliga med kapitel V i förordning (EU) 2016/679 respektive kapitel V i förordning (EU) 2018/1725.

3. Om en överföring görs enligt punkt 1 i denna artikel ska överföringen dokumenteras och dokumentationen på begäran göras tillgänglig för den behöriga tillsynsmyndighet som inrättats i enlighet med artikel 51.1 i förordning (EU) 2016/679 och artikel 52.1 i förordning (EU) 2018/1725, inbegripet datum och tidpunkt för överföringen och information om det mottagande tredjelandets behöriga myndighet. Denna dokumentation ska begränsas till information som är strikt nödvändig för att påvisa överensstämmelse med den rättsliga grunden för överföringen och får inte medföra några ytterligare rapporteringsskyldigheter för medlemsstaterna.

*Artikel 38*

**Överföring av uppgifter till tredjeländer gällande fällande domar i brottmål mot tredjelandsmedborgare för återvändande, återtagande och återintegrering**

1. Uppgifter om en eller flera fällande domar i brottmål mot en tredjelandsmedborgare får i enskilda fall behandlas och överföras av en behörig myndighet och, i tillämpliga fall, Frontex till ett tredjelands behöriga myndighet eller tredje parter som är behöriga i fråga om återintegreringsstöd eller andra uppgifter kopplade till genomförandet av återvändandet när följande villkor är uppfyllda:

a) Den tredjelandsmedborgare vars personuppgifter överförs har under de senaste 25 åren dömts för ett terroristbrott eller under de senaste 15 åren dömts för något annat brott som förtecknas i bilagan till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 ([36]) eller har begått ett brott som är belagt med ett straff som inbegriper frihetsberövande i minst två år enligt nationell rätt eller har begått flera brott som är belagda med ett straff som inbegriper frihetsberövande i minst ett år enligt den dömande medlemsstatens nationella rätt.

b) Överföringen av uppgifter är nödvändig för återvändandet, återtagandet eller tillhandahållandet av ett skräddarsytt icke-finansiellt återintegreringsstöd.

c) Den behöriga myndigheten har kontrollerat och, i tillämpliga fall, Frontex har försäkrat sig om, att överföringen av uppgifter inte riskerar att strida mot principen om *non-refoulement*.

d) Den behöriga myndigheten har kontrollerat och, i tillämpliga fall, Frontex har försäkrat sig om, att överföringen av uppgifter inte riskerar att strida mot artikel 50 i stadgan.

2. När medlemsstaterna och Frontex överför personuppgifter enligt punkt 1 i den här artikeln ska de säkerställa att dessa överföringar är förenliga med kapitel V i förordning (EU) 2016/679 respektive kapitel V i förordning (EU) 2018/1725.

3. Om en överföring görs enligt punkt 1 i den här artikeln ska överföringen dokumenteras och dokumentationen på begäran göras tillgänglig för den behöriga tillsynsmyndighet som inrättats i enlighet med artikel 51.1 i förordning (EU) 2016/679 och artikel 52.1 i förordning (EU) 2018/1725, inbegripet datum och tidpunkt för överföringen, information om det mottagande tredjelandets behöriga myndighet, motiveringen till att överföringen uppfyller de villkor som anges i punkt 1 i den här artikeln och vilka personuppgifter som överförts. Denna dokumentation ska begränsas till information som är strikt nödvändig för att påvisa överensstämmelse med den rättsliga grunden för överföringen och får inte medföra några ytterligare rapporteringsskyldigheter för medlemsstaterna.

([36]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 av den 12 september 2018 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011, (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226 (EUT L 236, 19.9.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1240/oj).

*Artikel 39*

**Överföring till tredjeländer av tredjelandsmedborgares hälsouppgifter i syfte att genomföra återvändandeinsatser och återintegrering**

1. Uppgifter om medicinskt stöd som ska tillhandahållas tredjelandsmedborgare under återvändandeinsatsen får i enskilda fall behandlas och överföras av en behörig myndighet och, i tillämpliga fall, Frontex till ett tredjelands behöriga myndighet eller tredje parter som är behöriga i fråga om återintegreringsstöd eller andra uppgifter kopplade till genomförandet av återvändandet, såsom vårdgivare, när följande villkor är uppfyllda:

a) Överföringen av uppgifter är nödvändig för att återvändandeinsatsen ska kunna genomföras.

b) Den behöriga myndigheten har kontrollerat och, i tillämpliga fall, Frontex har försäkrat sig om, att överföringen av uppgifter inte riskerar att strida mot principen om *non-refoulement*.

2. Uppgifter om en tredjelandsmedborgares hälsa och medicinska behov får i enskilda fall behandlas och överföras av en behörig myndighet och, i tillämpliga fall, Frontex till en tredje part som är behörig i fråga om återintegreringsstöd eller andra uppgifter kopplade till genomförandet av återvändandet när följande villkor är uppfyllda:

a) Överföringen av uppgifter är nödvändig för att det återintegreringsstöd som avses i artikel 44 och som är skräddarsytt enligt tredjelandsmedborgarens medicinska behov ska kunna tillhandahållas.

b) Den tredjelandsmedborgare vars personuppgifter överförs har samtyckt till överföringen.

3. När medlemsstaterna och Frontex överför personuppgifter enligt punkt 1 eller 2 i den här artikeln ska de säkerställa att dessa överföringar är förenliga med kapitel V i förordning (EU) 2016/679 respektive kapitel V i förordning (EU) 2018/1725.

4. Om en överföring görs enligt punkt 1 eller 2 i den här artikeln ska överföringen dokumenteras och dokumentationen på begäran göras tillgänglig för den behöriga tillsynsmyndighet som inrättats i enlighet med artikel 51.1 i förordning (EU) 2016/679 och artikel 52.1 i förordning (EU) 2018/1725, inbegripet datum och tidpunkt för överföringen, information om det mottagande tredjelandets behöriga myndighet, motiveringen till att överföringen uppfyller de villkor som anges i punkt 1 eller 2 i den här artikeln och vilka personuppgifter som överförts. Denna dokumentation ska begränsas till information som är strikt nödvändig för att påvisa överensstämmelse med den rättsliga grunden för överföringen och får inte medföra några ytterligare rapporteringsskyldigheter för medlemsstaterna.

KAPITEL IX

**GEMENSAMT SYSTEM FÖR ÅTERVÄNDANDE**

*Artikel 40*

**Komponenter i ett gemensamt system för återvändande**

1. Ett gemensamt system för återvändande enligt denna förordning ska bestå av följande:

a) Ett gemensamt förfarande för återvändande av tredjelandsmedborgare som inte har rätt att vistas på medlemsstaternas territorium.

b) Ett system för erkännande och verkställighet av beslut om återvändande och beslut om avlägsnande mellan medlemsstaterna.

c) Digitala system för hantering av återvändande, återtagande och återintegrering av tredjelandsmedborgare.

d) Samarbete mellan medlemsstaterna.

e) Tillräcklig förvarskapacitet enligt vad som fastställts av medlemsstaterna med hänsyn till faktiska behov.

f) Ekonomiskt stöd från unionen och operativt stöd från unionens organ och byråer i linje med deras respektive mandat.

2. Utvecklingen av digitala system ska i största möjliga mån bygga på befintliga nationella infrastrukturer och interoperabla unionssystem och får inte skapa ytterligare rapporterings- eller förfarandemässiga bördor för medlemsstaterna.

3. Unionen och medlemsstaterna ska fastställa gemensamma prioriteringar på området återvändande och återintegrering och säkerställa nödvändig uppföljning, med beaktande av den europeiska asyl- och migrationshanteringsstrategi som antagits enligt artikel 8 i förordning (EU) 2024/1351, genomförandet av gränsförfarandet för återvändande enligt förordning (EU) 2024/1349, bedömningen av graden av samarbete mellan tredjeländer och medlemsstaterna vad avser återtagande i enlighet med artikel 25a i förordning (EG) nr 810/2009 samt unionens återtagandeinstrument och andra unionsinstrument som är relevanta för samarbetet om återtagande.

4. Unionen och medlemsstaterna ska säkerställa lojalt samarbete och nära samordning mellan behöriga myndigheter och mellan unionen och medlemsstaterna samt synergier mellan interna och externa komponenter.

*Artikel 41*

**Behöriga myndigheter**

Varje medlemsstat ska i enlighet med nationell rätt utse de behöriga myndigheter som ska ansvara för att fullgöra de skyldigheter som följer av denna förordning.

*Artikel 42*

**Samarbete mellan medlemsstaterna**

1. Samarbete och stöd mellan behöriga myndigheter som utsetts i enlighet med artikel 41 ska som allmän regel äga rum i syfte att

a) tillåta transitering genom det egna territoriet för att bidra till att en annan medlemsstats beslut om återvändande kan efterlevas eller att resehandlingar kan erhållas,

b) tillhandahålla logistiskt eller annat materiellt stöd eller stöd in natura kopplat till transitering genom det egna territoriet enligt led a,

c) underlätta den överföring som avses i artikel 6.1 b,

d) främja en tredjelandsmedborgares avresa till den medlemsstat där han eller hon har rätt att vistas, i enlighet med artikel 6.3.

2. Samarbete och stöd mellan behöriga myndigheter som utsetts i enlighet med artikel 41 får äga rum, inbegripet i syfte att

a) leda eller stödja den politiska dialogen och utbytet med myndigheterna i tredjeländer i syfte att underlätta återtagande,

b) kontakta de behöriga myndigheterna i tredjeländer för att verifiera tredjelandsmedborgares identitet och erhålla en giltig resehandling,

c) på den anmodande medlemsstatens vägnar organisera de praktiska arrangemangen för verkställighet av återvändande,

d) tillhandahålla logistiskt eller annat materiellt stöd eller stöd in natura.

*Artikel 43*

**Stöd från Frontex**

1. Medlemsstaterna får begära att deras behöriga myndigheter bistås av experter som utplacerats eller stöds av Frontex, inbegripet sambandsmän för återvändande och andra sambandsmän, i enlighet med förordning (EU) 2019/1896.

2. Medlemsstaterna ska tillhandahålla Frontex relevant information om planerade behov av stöd från Frontex, för den nödvändiga planeringen av detta stöd i enlighet med förordning (EU) 2019/1896.

*Artikel 44*

**Stöd till återvändande och återintegrering**

1. Medlemsstaterna ska säkerställa tillgång till rådgivning om återvändande och återintegrering för att, när så är relevant, ge tredjelandsmedborgare information och vägledning om alternativ för återvändande och återintegrering, inbegripet de program som avses i punkt 3, så tidigt som möjligt i återvändandeprocessen. Rådgivning om återvändande och återintegrering får kombineras med annan rådgivning i samband med andra migrationsförfaranden i medlemsstaten.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att information om återvändande och återintegrering tillhandahålls senast när beslutet om återvändande utfärdas.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa tillgång till program för återvändande och återintegrering som stöds eller finansieras på unionsnivå eller nationell nivå. Sådana program ska omfatta logistiskt, ekonomiskt eller annat materiellt stöd eller stöd in natura eller incitament, inbegripet återintegreringsstöd i återvändandelandet, som tillhandahålls en tredjelandsmedborgare.

4. Återvändande- och återintegreringsstöd ska inte vara en individuell rättighet och får inte utgöra en förutsättning för återtagandeförfarandet.

5. Det stöd som tillhandahålls genom program för återvändande och återintegrering ska återspegla tredjelandsmedborgarens grad av samarbete och efterlevnad och får minskas med tiden eller dras in. Följande kriterier får beaktas vid fastställandet av typen och omfattningen av återvändande- och återintegreringsstödet, i tillämpliga fall:

a) Den berörda tredjelandsmedborgarens samarbete under återvändande- och återtagandeförfarandet, i enlighet med artikel 18.

b) Huruvida tredjelandsmedborgaren återvänder frivilligt eller är föremål för avlägsnande.

c) Huruvida tredjelandsmedborgaren är medborgare i ett tredjeland som förtecknas i bilaga II till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1806 ([37]).

d) Huruvida tredjelandsmedborgaren har dömts för brott.

e) Huruvida tredjelandsmedborgaren har särskilda behov på grund av att han eller hon är en sårbar person, en underårig, ett ensamkommande barn eller en del av en familj.

f) Ytterligare kriterier enligt nationell rätt.

6. Det stöd som avses i denna artikel får inte beviljas tredjelandsmedborgare som redan har fått ett annat eller samma stöd från en medlemsstat eller unionen. Unionen, medlemsstaterna och Frontex ska säkerställa samstämmighet och samordning när det gäller återintegreringsstöd.

KAPITEL X

**SLUTBESTÄMMELSER**

*Artikel 45*

**Krissituationer**

1. I situationer där ett exceptionellt stort antal tredjelandsmedborgare som ska återvända utgör en oförutsedd och stor belastning på kapaciteten hos förvarsanläggningarna i en medlemsstat eller dess administrativa personal eller personal inom rättsväsendet får medlemsstaten så länge som den exceptionella situationen består besluta att tillämpa längre tidsfrister än dem som föreskrivs i artiklarna 27.1, 31.3 och 36.7 och vidta brådskande åtgärder vad gäller förhållanden i samband med förvar som avviker från vad som föreskrivs i artiklarna 32.1 och 33.2. Medlemsstaterna får tillfälligt anpassa administrativa förfaranden och interna rapporteringskrav för att påskynda återvändandeinsatser, förutsatt att sådana anpassningar är strikt nödvändiga för att hantera den exceptionella situationen.

2. Medlemsstaten ska informera kommissionen utan dröjsmål när den tillgriper sådana exceptionella åtgärder. Den ska också informera kommissionen så snart som de förhållanden som motiverar dessa exceptionella åtgärder inte längre föreligger.

3. Denna artikel får inte på något sätt tolkas som att den tillåter medlemsstaterna att åsidosätta sin allmänna skyldighet att vidta alla lämpliga, både allmänna och särskilda, åtgärder för att säkerställa att deras skyldigheter enligt denna förordning fullgörs.

*Artikel 46*

**Statistik**

1. För övervakning av återtagandesamarbetet med tredjeländer får kommissionen årligen begära att följande uppgifter om relevanta tredjeländer, uppdelade efter tredjeland, lämnas till Frontex:

a) Antal begäranden om bekräftelse av medborgarskap och antal positiva och negativa svar som mottagits avseende begäranden om bekräftelse på medborgarskap.

b) Antal begäranden om utfärdande av resehandlingar, därav antal begäranden om utfärdande av resehandlingar i fall där medborgarskap bekräftats, antal resehandlingar som utfärdats av tredjelandets myndigheter och antal negativa svar på begäranden om utfärdande av resehandlingar.

([37]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1806 av den 14 november 2018 om fastställande av förteckningen över tredjeländer vars medborgare är skyldiga att inneha visering när de passerar de yttre gränserna och av förteckningen över de tredjeländer vars medborgare är undantagna från detta krav (EUT L 303, 28.11.2018, s. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1806/oj).

2. Frontex ska bevilja kommissionen tillgång till de uppgifter som avses i punkt 1. De uppgifter som avses i punkt 1 a och b, uppdelade efter medlemsstat, får lämnas till tredjeländer i syfte att övervaka genomförandet och efterlevnaden av återtagandeskyldigheterna, inbegripet inom ramen för unionens återtagandeinstrument.

3. Medlemsstaterna ska på kommissionens begäran tillhandahålla den information som krävs för att slutföra utvärderingen enligt artikel 7.9, särskilt statistik om antalet tredjelandsmedborgare som är föremål för beslut om återvändande som utfärdats av en annan medlemsstat och antalet tredjelandsmedborgare som avlägsnats eller återvänt på grundval av erkända beslut om återvändande och, i relevanta fall, beslut om avlägsnande som utfärdats av en annan medlemsstat inom en angiven tidsperiod.

4. Kommissionen ska, vid tillämpning av denna artikel och när så är möjligt, använda den information som görs tillgänglig inom ramen för förordning (EG) nr 862/2007.

5. Om kommissionen lägger fram ett lagstiftningsförslag i enlighet med artikel 7.10 ska den vid behov föreslå ändringar av den här artikeln, med beaktande av relevant utveckling av lagstiftningen på digitaliseringsområdet.

*Artikel 47*

**Kommittéförfarande**

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.

2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas. Om kommittén inte avger något yttrande, ska kommissionen inte anta utkastet till genomförandeakt och artikel 5.4 tredje stycket i förordning (EU) nr 182/2011 ska tillämpas.

*Artikel 48*

**Rapportering**

1. Senast den 17 oktober 2031 och därefter vart femte år ska kommissionen rapportera till Europaparlamentet och till rådet om tillämpningen av denna förordning i medlemsstaterna och vid behov föreslå ändringar.

2. Medlemsstaterna ska, på kommissionens begäran, senast nio månader innan den tidsfristen löper ut lämna all tillgänglig information som behövs för att utarbeta rapporten enligt punkt 1. Kommissionen ska, när så är möjligt, använda den information som görs tillgänglig inom ramen för förordning (EG) nr 862/2007.

*Artikel 49*

**Upphävande**

1. Direktiv 2008/115/EG, direktiv 2001/40/EG och beslut 2004/191/EG upphör att gälla för de medlemsstater som är bundna av denna förordning med verkan från och med den 17 oktober 2027.

2. Hänvisningar till de upphävda direktiven och det upphävda beslutet ska anses som hänvisningar till denna förordning och läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilagan.

*Artikel 50*

**Ikraftträdande och tillämpning**

1. Denna förordning träder i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

2. Artiklarna 1, 2.1, 2.2, 2.3, 3.3, 4, 5.13, 5.15, 14, 15, 16, 34, 35, 41, 43, 47, 48 och 49 ska tillämpas från och med den 16 oktober 2026.

3. De övriga bestämmelserna i denna förordning ska tillämpas från och med den 17 oktober 2027.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Strasbourg den 7 oktober 2026.

| *På Europaparlamentets vägnar* | *På rådets vägnar* |
|---|---|
| R. METSOLA | T. BYRNE |
| *Ordförande* | *Ordförande* |

*BILAGA*

**Jämförelsetabell**

| Direktiv 2001/40/EG | Beslut 2004/191/EG | Direktiv 2008/115/EG | Denna förordning |
|---|---|---|---|
| | | Artikel 1 | Artikel 1 |
| | | Artikel 2 | Artikel 2 |
| | | Artikel 3.1 | Artikel 3.1 |
| | | Artikel 3.2 | Artikel 3.2 |
| | | Artikel 3.3 | Artikel 3.3 och 3.5 |
| | | Artikel 3.4 | Artikel 3.4 |
| | | Artikel 3.5 | Artikel 3.7 |
| | | Artikel 3.6 | Artikel 3.10 |
| | | Artikel 3.7 | Artikel 19 |
| | | Artikel 3.8 | Artikel 3.8 |
| | | Artikel 3.9 | — |
| | | Artikel 4.1–4.3 | — |
| | | Artikel 4.4 | Artikel 2.7 |
| | | Artikel 5 | Artiklarna 4 och 15 |
| | | Artikel 6.1 | Artikel 5.1, 5.9 och 5.10 |
| | | Artikel 6.2 | Artikel 6.2 och 6.3 |
| | | Artikel 6.3 | Artikel 6.1 b |
| | | Artikel 6.4 | — |
| | | Artikel 6.5 | — |
| | | Artikel 6.6 | Artikel 5.12 |
| | | Artikel 7.1 | Artikel 5.2 och 5.3 |
| | | Artikel 7.2 | Artikel 5.4 |
| | | Artikel 7.3 | Artiklarna 20 och 23 |
| | | Artikel 7.4 | Artikel 5.2 b och 5.5 |
| | | Artikel 8.1–8.5 | Artikel 10 |
| | | Artikel 8.6 | Artikel 12 |

| Direktiv 2001/40/EG | Beslut 2004/191/EG | Direktiv 2008/115/EG | Denna förordning |
|---|---|---|---|
| | | Artikel 9 | Artikel 11.1–11.5 och 11.7 |
| | | Artikel 10 | Artikel 17 |
| | | Artikel 11 | Artiklarna 8 och 9 |
| | | Artikel 12 | Artikel 5.7, 5.8 och 5.11 samt artikel 8.3 |
| | | Artikel 13.1 och 13.2 | Artiklarna 26, 27 och 28 |
| | | Artikel 13.3 och 13.4 | Artikel 25 |
| | | Artikel 14.1 | Artikel 11.6 |
| | | Artikel 14.2 | Artikel 11.4 |
| | | Artikel 15.1 | Artikel 29.1, 29.2 och 29.3 a och b |
| | | Artikel 15.2 | Artiklarna 29.4, 30.2 och 31.3 |
| | | Artikel 15.3 | Artikel 31.1 och 31.2 |
| | | Artikel 15.4 | Artikel 30.2 |
| | | Artikel 15.5 | Artikel 30.1 och 30.3 första meningen |
| | | Artikel 15.6 | Artikel 30.3 första stycket andra meningen och artikel 30.3 andra stycket |
| | | Artikel 16 | Artikel 32 |
| | | Artikel 17 | Artikel 33 |
| | | Artikel 18 | Artikel 45 |
| Artiklarna 1–6 | | — | Artikel 7.1–7.8 |
| | Artiklarna 1–3 | — | — |